

БАНК АЖБОРОННОМАНИ

Банк ходимлари ва тadbиркорларнинг ҳафталик газетаси

ISSN 2010-6602

Сайтига ўтиш учун QR-коднинг телефонингиз орқали сканер қилинг.

1995 йил январдан бошлаб нашр этилмоқда

№24 (1151), 2018 йил 31 май

Банк-молия тизимини инновацион ривожлантириш механизмлари

Жорий йилнинг 29 май кuni Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академиясида Тadbиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партияси ҳамда Тошкент Давлат иқтисодиёт университети ҳамкорлигида «Ўзбекистон банк-молия секторини инновацион ривожлантириш: институтлар, механизмлар ва воситалар» мавзусида халқаро илмий-амалий конференция ташкил қилинди.

Унда Россия, Қирғизистон ва Тожикистон Фанлар академиялари академиклари, Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академияси, Тошкент давлат иқтисодиёт университети, банк-молия соҳасининг илмий изланувчилари, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ЎзЛиДеП фракцияси аъзолари, қатор вазирлик ва идоралар, шунингдек, Буюк Британия, Япония, Корея Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулдда ва мухтор элчили

(Давоми 3-бетда).

Хорижий инвестицияларни тўғридан-тўғри жалб қилиш йўлидаги меморандум

«Ўзсаноатқурилишбанк» акциядорлик-тижорат банки ва «Annexure Financial Solutions» консалтинг компанияси ўртасида ҳамкорлик меморандуми имзоланди.

Хужжат қиймати 100 млн. АҚШ долларига тенг бўлиб, бунда тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва хорижий капитални жалб қилиш, инвесторлар ўртасида Ўзбекистон Республикасида амалга оширилаётган инвестицион лойиҳаларни илгари суриш бўйича ҳамкорлик қилиш масалалари кўзда тутилди.

Ҳамкорлик манфаатдор стратегик инвесторларни топиш ва умумий қиймати 100 млн. долларгача бўлган хорижий сармояларни жалб қилишга имкон беради. Бу ўз навбатида, тadbиркорлик субъектларининг тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб қилишга бўлган қизиқишини оширади.

УШБУ СОНДА:

Аудит натижалари

«Ўзсаноатқурилишбанк» АТБ,
«ҚДБ банк Ўзбекистон» АЖ.
2,3,4-бетлар.

Банклардан хабарлар

Тижорат банкларидан янги хизматлар.
3-бет.

Қонунчилик
ЎзР Марказий банкнинг янги меъёрий-ҳуқуқий хужжатлари.
5-10-бетлар.

Жаҳон банкининг лойиҳавий портфели 2,8 млрд. долларгача ошади

Ўзбекистон ҳукумати ва Жаҳон банки ўртасида 940 млн. АҚШ долларилик қарз ажратиш ва IFC билан консалтацион хизматлар тўғрисида битим имзоланди.

Бу борадаги музокара ва келишувлар Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг АҚШга ташрифи доирасида амалга оширилди.

Учрашув натижаларига кўра, мазкур халқаро молия муассасаси томонидан мамлакатимизда энергия самардорлигини таъминлаш, мева-сабзавотчилик ва шошилинч тиббий ёрдам хизматлари соҳасидаги 4 та янги лойиҳани молиялаштириш учун тақдим этилаётган умумий қиймати 940 млн. доллар бўлган ҳамкорлик кўшма дастури имзоланди.

Қайд этилишича, ушбу сармоялар Жаҳон банкининг Ўзбекистондаги лойиҳавий портфелини 2,8 млрд. долларгача оширади.

Томонлар, шунингдек, икки

томонлама ҳамкорликнинг асосий йўналишлари тасдиқланган Ўзбекистон ва Жаҳон банки ўртасидаги ўзаро аниқлашув меморандумини ҳам имзолади.

Бундан ташқари, Жаҳон банки гуруҳи таркибига кирувчи Халқаро молия корпорацияси (IFC) билан консалтацион хизматлар тўғрисидаги битим имзоланди. IFC Ўзбекистонда кўш электростанцияларини лойиҳалаштириш, қуриш ва улардан фойдаланишни молиялаштириш учун хусусий инвесторларни жалб қилиш мақсадида давлат-хусусий шерикчиликни ривожлантиришда ёрдам кўрсатади. IFC шу каби лойиҳаларни амалга оширишда 1 млрд. долларгача инвестициялар мобилизациясида ҳам кўмаклашади.

Назира МАВЛОНОВА.

Finance.uz хабар қилади

Тadbиркорлар учун яна бир имконият

«Asia Alliance Bank» акциядорлик-тижорат банки ва Халқаро тикланиш ва тараққиёт банки (Жаҳон банки) ўртасида битим имзоланди.

Мазкур хужжат «Ўзбекистон Республикасида саноат корхоналарининг энергия самардорлигини ошириш» лойиҳасини амалга ошириш юзасидан тузилиб, у мамлакатимиздаги кичик бизнес ва хусусий тadbиркорларга ўз ишлаб чиқариш қувватларини модернизациялаш имконини беради.

Ширин БАЙСЕНОВА.

АУДИТ НАТИЖАЛАРИ

«Ўзбекистон саноат-қурилиш банки» акциядорлик-тижорат банки

ПУЛ МАБЛАҒЛАРИНИНГ ҲАРАКАТИ ТЎҒРИСИДАГИ ЙИҒМА БАЛАНС ҲИСОБОТИ,
31 декабрда яқунланган 2017 ва 2016 йиллар учун (минг сўмда)

№	Моддалар	2017 йил	2016 йил
	Операцион фаолиятдаги пул оқимлари		
020	Олинган фоизлар	267 031 711	362 494 991
030	Тўланган фоизлар	(22 289 930)	(155 279 181)
040	Воситачилик ҳақи ва хизматлар учун тўловлар кўринишида олинган пул маблағлари	207 338 309	142 828 673
050	Воситачилик ҳақи ва хизматлар учун тўловлар кўринишида тўланган пул маблағлари	(38 645 213)	(32 477 020)
070	Дилинг операциялари бўйича реализация қилинган соф фойда	9 191 464	4 122 524
080	Ходимларни сақлаш учун тўланган харажатлар	(194 083 474)	(150 945 461)
090	Маъмурий ва бошқа тўланган операцион харажатлар	(116 131 756)	(70 142 692)
100	Бошқа операцион даромадлар	10 823 456	11 516 628
110	Етказиб берувчилар ва ходимларга тўланган пул маблағлари		
120	Тўланган даромад (фойда) солиғи	(25 087 807)	(22 471 101)
140	Операцион активларнинг ва мажбуриятларнинг ўзгаришига қадар операцион фаолият бўйича пул маблағлари ҳаракати	98 146 760	89 647 361
150	Операцион активларнинг соф камайиши (ўсиши):		
151	Банкларга берилган кредит ва аванс (бўнақ)ларнинг соф камайиши (ўсиши)	994 760 995	113 146 944
152	Мижозларга берилган кредит ва аванс (бўнақ)ларнинг соф камайиши (ўсиши)	(804 242 487)	(604 357 501)
153	Бошқа активларнинг соф камайиши (ўсиши)	41 818 016	7 696 750
160	Операцион мажбуриятларнинг соф камайиши (ўсиши):		
161	Депозитларнинг соф ўсиши (камайиши)	(360 745 607)	325 955 442
162	Бошқа банкларга тўланиши лозим бўлган маблағлар соф ўсиши (камайиши)	116 084 150	(137 340 392)
163	Бошқа мажбуриятларнинг ўсиши (камайиши)	(307 639 867)	(852 798)
170	Операцион фаолиятдан соф пул маблағлари	(221 818 040)	(206 104 194)
	Инвестиция фаолиятдан пул оқимлари		
180	Олинган дивидендлар	1 973 049	1 743 383
181	Операцион фаолият сифатида таснифланганлардан бошқа қимматли қўғозларни сотиб олиш	(6 552 374)	

182	Операцион фаолият сифатида таснифланганлардан бошқа қимматли қўғозларни сотиш	13 000 000	1 000 000
183	Сотиб олинган шўъба, қарам ҳўжалик жамиятлари ва қўшма корхоналар (сотиб олинган пул маблағларини ҳисобга олманган ҳолда)	(3 500 000)	
185	Асосий воситалар, номоддий активлар ва бошқа узоқ муддатли активларни сотиб олиш	(37 361 058)	(31 263 638)
186	Асосий воситалар, номоддий активлар ва бошқа узоқ муддатли активларни сотиш	4 788 904	1 127 336
187	Шўъба, қарам ҳўжалик жамиятлари ва қўшма корхоналарни сотишдан тушган тушум (тўланган пул маблағларини ҳисобга олманган ҳолда)	-	7 048 121
188	Қарам ҳўжалик жамиятларидан олинган даромад		
200	Инвестиция фаолиятдан олинган соф пул маблағлари	(27 651 479)	(20 344 798)
	Молия фаолиятига оид пул оқимлари		
290	Қарз маблағлари ва қарз қимматли қўғозлари бўйича тушумлар	1 843 358 501	557 085 788
300	Қарз маблағлари ва қарз қимматли қўғозлари бўйича тўловлар	(1 509 931 097)	(201 873 111)
310	Молиявий ижара бўйича тўловлар		
320	Акцияларни чиқариш	726 470 020	-
330	Акцияларни бекор қилиш		
340	Ўз акцияларини қайта сотиб олиш		
350	Сотиб олинган ўз акцияларини сотиш		
360	Пул шаклида дивидендлар тўлаш	(22 913 238)	(20 009 769)
370	Инфляциянинг молиявий фаолиятга таъсири		
375	Сотиб олинган ўз акцияларини сотиш (сотиб олиш)	1 854 581	695 436
380	Молиявий фаолиятдан олинган соф пул маблағлари	1 038 838 767	335 898 344
390	Валюта курсининг ўзгаришларининг пул маблағлари ва пул эквивалентларига таъсири	1 310 411 881	23 983 222
410	Пул маблағлари ва пул эквивалентларининг соф ортиши	2 099 781 129	133 432 574
420	Иил бошидаги пул маблағлари ва пул эквивалентлари	959 585 935	806 343 361
430	Иил охиридаги пул маблағлари ва пул эквивалентлари	3 059 367 064	939 775 935

Молиявий ҳисоботнинг тўғрилиги «Deloitte & touche» аудиторлик компанияси (Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2008 йил 8 февралдаги АФ № 00500-сонли лицензиясига эга) томонидан тасдиқланган ва унинг барча муҳим жиҳатлари амалдаги қонун ҳужжатлари ва бухгалтерия ҳисоби юртишнинг халқаро стандартларига мувофиқ тайёрланган. Юқорида келтирилган маълумотлар тўғрисидаги ахборот банкнинг 2017 йил 31 декабрь ҳолати бўйича ҳисоботи тўғрилиги ҳақидаги аудиторлик ҳулосасида бор.

Хизматлар лицензияланган.

Банк-молия тизимини инновацион ривожлантириш механизмлари

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Конференцияда Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академияси ректори в.в.б. Адҳам Бекмуродов, Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Бюджет ва иқтисодий ислохотлар қўмитаси раиси Адҳам Шодмонов, Буюк Британия ва Шимолий Ирландия бирлашган қироллигининг мамлакатимиздаги факуллода ва мухтор элчиси Кристофер Аллан, Россия Фанлар академияси академиги Александр Некипелов Россия Фанлар академияси иқтисодиёт институти илмий раҳбари, Россия халқаро иқтисодчилар ва эркин иқтисодий жамоатчилик иттифоқи вице-президенти Руслан Гринберг ва бошқалар сўзга чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сонли Фармони билан тасдиқланган «2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси» мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий ривожига янги босқични бошлаб бергани билан аҳамиятли эканини қайд этиб ўтдилар.

Ҳаракатлар стратегиясига мувофиқ, республика банк-молия тизимиде амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотлар АҚШ, Европа мамлакат-

лари, Россия, Хитой, Япония ва Корея Республикаси каби етакчи давлатлар ҳамда халқаро молия институтлари раҳбарлари томонидан қўллаб-қувватланмоқда.

Шу билан бирга, банк-молия ва солиқ тизимидаги ислохотлар БМТ, Европа Иттифоқи, Жаҳон банки, Халқаро валюта фонди каби нуфузли халқаро ташкилотларнинг ҳисоботларида ҳам юксак баҳоланмоқда. Бу эса ўз навбатида, Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятидаги нуфузини ҳамда хорижий хусусий сармоядорлар, йирик транснационал компаниялар, халқаро молия институтларининг Ўзбекистонга бўлган ишончи ва қизиқшини янада оширмоқда.

Конференцияда сўнги бир ярим йил давомида Ўзбекистон иқтисодиётида шиддатли, сифат жиҳатидан янги таркибий ислохотлар юз бераётганлиги, мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг устувор йўналишлари қайта кўриб чиқилгани, бугунги кунда ўз салоҳиятини йўқотган институт ва иқтисодий регулятив воситалар ўрнига иқтисодиётга таъсир этишининг янги, инновацион ва самарали шакл ҳамда усуллари жорий қилинаётгани эътироф этилди.

Бекзод АҚРОМОВ.

БАНКЛАРДАН ХАБАРЛАР

«COMMERZBANK» ДАН 60 000 ЕВРОГА ЯҚИН КРЕДИТ ЛИНИЯЛАР

«Ипотека-банк» акциядорлик-тижорат ипотека банкида «Commerzbank» (Германия) вакиллари билан учрашув бўлиб ўтди.

Унда «Commerzbank»нинг молиявий институтлар билан ишлаш департаменти директори Холгер Каутцки ҳамда банкнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси раҳбари Бодо Тёнс иштирок этди.

Таъкидлаш лозимки, «Commerzbank», «Ипотека-банк» АТИБ билан кўп йиллик ҳамкорлик алоқаларига эга. 2014 йилдан шу бугунги кунга қадар томонлар ҳамкорлигининг самарасида умумий ҳажми 46 000 еврога тенг 8 та узоқ муддатли ҳамда 116 млн. АҚШ долларилриқ 5 та қисқа муддатли лойиҳалар амалга оширилган.

Учрашувда томонларнинг ўзаро музокаралари сармоявий ҳамкорликнинг жорий ва истиқболдаги ҳолати ҳамда келажақда уни янада ривожлантириш йўллари ҳусусида кечди. Бунда асосий эътибор «Commerzbank» кредит линияларини текстиль саноатига доир лойиҳаларга жалб қилиш масалаларига қаратилди.

Хусусан, учрашув якунида умумий ҳажми 60 000 еврога яқин (Андижон вилоятидаги «Oltin Mato Текс» МЧЖ, Хоразм вилоятидаги «Текстиль Финанс Хоразм» МЧЖ ва Тошкент шаҳридаги «Euro Global Invest» МЧЖга қарашли лойиҳаларни молиялаштириш учун) битим имзоланди.

ВАКИЛЛИК МУНОСАБАТЛАРИ РИВОЖЛАНМОҚДА

«Ўзсаноатқурилишбанк» акциядорлик-тижорат банки ҳамда Россия Экспорт-импорт банки («РОСЭКСИМБАНК») ўртасида вакиллик муносабатлари ўрнатилди.

Бунда «Тошкент металлургия заводи қурилиши»га доир инвестиция лойиҳасини амалга ошириш мақсади кўзда тутилган бўлиб, бунинг учун «РОСЭКСИМБАНК»да «Ўзсаноатқурилишбанк» АТБнинг вакиллик ҳисоб рақами очилди.

Заводда ишлаб чиқариш линиялари модернизация қилинади. Италия, Германия, Австрия каби давлатлардаги етакчи ишлаб чиқарувчиларнинг замонавий технология ва усуналари олиб келиниб ўрнатилди. Натижада корхонада автомобиль кузовлари учун металл листлар, машиш техникалар, металл плиталар, профнастил ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Завод тўлиқ қувват билан ишга тушганда мингта иш ўрни яратилади.

Назира МАВЛОНОВА тайёрлади.

АУДИТ НАТИЖАЛАРИ

«КДБ банк Ўзбекистон» акциядорлик жамияти

Рўйхат рақами: ЎзР МБнинг 2017 йил 21 октябрдаги 5-сонли лицензияси.
Юридик манзили: 100047, Тошкент ш., Миробод тум., Бухоро кўчаси, 3-уй.

МОЛИЯВИЙ ҲОЛАТ ТЎҒРИСИДАГИ ЙИҒМА ҲИСОБОТ

(минг сўмда)

Моддалар	2017 йил 31 декабрь	2016 йил 31 декабрь
АКТИВЛАР		
Пул маблағлари ва уларнинг эквивалентлари	3 429 670 057	1 927 140 727
Бошқа банклардаги маблағлар	1 906 614 398	788 001 221
Мижозларга берилган кредит ва бўнақлар ҳамда молиявий ижара бўйича дебитор қарздорлик	323 145 176	152 824 771
Фойда солиғи бўйича олдиндан тўлов	2 606 450	1 749 475
Кечиктирилган солиқ активлари	2 368 999	2 359 809
Асосий воситалар	46 524 253	52 977 532
Номоддий активлар	2 439 006	4 027 444
Инвестициявий мулк	2 588 541	
Бошқа активлар	12 618 901	20 954 062
ЖАМИ АКТИВЛАР	5 728 575 780	2 950 035 041
МАЖБУРИЯТЛАР		
Бошқа банкларнинг маблағлари	64 782 365	18 409 858
Мижозларнинг маблағлари	5 137 082 254	2 639 756 754
Бошқа мажбуриятлар	10 056 223	9 865 087
ЖАМИ МАЖБУРИЯТЛАР	5 211 920 842	2 668 031 699
ХУСУСИЙ КАПИТАЛ		
Акциядорлик капитали	40 444 206	40 444 206
Тақсимланмаган фойда	476 210 732	241 559 136
ЖАМИ ХУСУСИЙ КАПИТАЛ	516 654 938	282 003 342
ЖАМИ МАЖБУРИЯТЛАР ВА ХУСУСИЙ КАПИТАЛ	5 728 575 780	2 950 035 041

Фойда ёки зарарлар ва умумий даромад
Тўғрисидаги ҳисобот,

(минг сўмда)

Моддалар	2017 йил учун	2016 йил учун
Фоиз даромадлари	90 332 280	31 105 106
Фоиз харажатлари	(182 941)	(1 605 844)
Соф фоизли даромадлар	90 149 339	29 499 262
Кредит портфелининг қадрсизланиши бўйича захира шакллантириш ҳамда молиявий ижара бўйича дебитор қарздорлик	(1 933 069)	(424 858)
Кредит портфелининг қадрсизланиши бўйича захира шакллантирилганидан кейинги соф фоизли даромад, шу жумладан, молиявий ижара бўйича дебитор қарздорлик	88 216 270	29 074 404
Воситачилик даромадлари	63 951 315	56 031 558
Воситачилик харажатлари	(9 321 847)	(5 558 759)
Хорижий валютадаги операциялар бўйича харажатлар чегириб ташланганидан кейинги даромадлар	3 330 960	2 239 780
Хорижий валютани қайта баҳолаш харажатлари чегириб ташланганидан кейинги даромад	171 122 340	15 357 404
Бошқа операция даромадлар	889 152	98 876
Ходимлар таъминоти учун сарфланган харажатлар	(40 435 781)	(25 015 946)
Амортизация ва эскириш	(6 294 702)	(4 343 675)
Бошқа операция харажатлар	(19 006 172)	(11 807 721)
Солиқ ундирилгунга қадар олинган фойда	252 451 536	56 075 921
Даромад солиғи бўйича харажатлар	(17 799 940)	(9 699 258)
Йиллик даромад	234 651 596	46 376 663
Бошқа умумий даромад	-	-
Жами умумий йиллик даромад	-	-
ЖАМИ УМУМИЙ ЙИЛЛИК ДАРОМАД	234 651 596	46 376 663
Оддий акцияга тўғри келадиган базавий ва майдалаштирилган фойда (сўмда)	895	177

ПУЛ МАБЛАҒЛАРИ ҲАРАКАТИ ТЎҒРИСИДАГИ ЙИҒМА ҲИСОБОТ,
(минг сўмда)

Моддалар	2017 йил учун	2016 йил учун
Операцион фаолиятдан келган пул оқимлари		
Олинган фоизлар	84 650 478	30 863 040
Тўланган фоизлар	(109 421)	(1 532 324)
Олинган воситачилик ҳақлари	63 712 113	58 844 871
Тўланган воситачилик ҳақлари	(9 321 847)	(5 558 759)
Хорижий валютадаги операциялар бўйича даромадлар	3 330 960	2 192 949
Бошқа олинган операция даромадлар	1 034 681	98 876
Ходимлар таъминоти бўйича тўланган харажатлар	(39 580 783)	(24 902 837)
Тўланган бошқа операция харажатлар	(19 488 839)	(11 698 300)
Тўланган фойда солиғи	(18 666 105)	(11 987 801)
Операцион активлар ва мажбуриятлардаги ўзгаришлардан олдинги операция фаолиятдан олинган пул оқимлари	65 561 236	36 319 715
<i>Қуйидагилар бўйича соф (ўсиш)/камайиш:</i>		
- бошқа банклардаги маблағлар	(122 354 023)	(136 791 334)
- мижозларга берилган кредит ва бўнақлар, шу жумладан, молиявий ижара бўйича дебитор қарздорлик	(88 165 400)	(6 211 017)
- бошқа активлар	21 218 121	40 530 425
<i>Қуйидагилар бўйича соф ўсиш/(камайиш):</i>		
- бошқа банкларнинг маблағлари	(17 878 671)	(67 342 666)
- мижозларнинг маблағлари	(82 427 926)	263 666 188
- бошқа мажбуриятлар	(3 923)	(40 035)
Операцион фаолиятдан олинган/ (фойдаланилган) соф пул маблағлари	(224 050 586)	130 131 276
Инвестициявий фаолиятдан олинган пул маблағлари		
Асосий воситалар ва номоддий активларни харид қилиш	(932 811)	(9 065 782)
Инвестициявий фаолиятда фойдаланилган соф пул маблағлари	(932 811)	(9 065 782)
Молиявий фаолиятдан олинган пул маблағлари	-	-
Молиявий фаолиятда фойдаланилган соф пул маблағлари	-	-
Айирбошлаш курслари ўзгаришининг пул маблағлари ва уларнинг эквивалентларига таъсири	1 727 512 725	10 317 771
Пул маблағлари ва улар эквивалентларининг соф кўлайиши	1 502 529 330	131 383 265
Пул маблағлари ва уларнинг эквивалентлари, ҳисобот йили бошида	1 927 140 727	1 795 757 462
Пул маблағлари ва уларнинг эквивалентлари, ҳисобот йили охирида	3 429 670 057	1 927 140 727
Пулсиз инвестициявий фаолият – асосий воситаларни инвестициявий мулк сифатида қайта туркумлаш	2 762 048	-
Пулсиз инвестициявий фаолият - асосий воситалар ва номоддий активларни харид қилиш	-	21 886 189

КАПИТАЛДАГИ ЎЗГАРИШЛАР ТЎҒРИСИДАГИ
ЙИҒМА ҲИСОБОТ,

(минг сўмда)

	Устав капитали	Тақсимлан- маган фойда	Жами капитал
2016 йил 1 январь ҳолатига кўра қолдиқ	40 444 206	195 182 473	235 626 679
Йиллик фойда	-	46 376 663	46 376 663
Бошқа умумий даромад	-	-	-
Жами умумий даромад, 2016 йилда акс эттирилгани	-	46 376 663	46 376 663
2016 йил 31 декабрь ҳолатига кўра қолдиқ	40 444 206	241 559 136	282 003 342
Йиллик фойда	-	234 651 596	234 651 596
Жами умумий даромад	-	-	-
Жами умумий даромад, 2017 йилда акс эттирилгани	-	234 651 596	234 651 596
2017 йил 31 декабрь ҳолатига кўра қолдиқ	40 444 206	476 210 732	516 654 938

Молиявий ҳисоботнинг тўғрилиги «Praysvoterhauskupers» МЧЖ аудиторлик ташкилоти (Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2008 йил 12 февралдаги Аф 00492-сонли лицензияси) томонидан тасдиқланган ва унинг барча муҳим жиҳатлари амалдаги қонун ҳужжатлари ва Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига мувофиқ тайёрланган. Юқорида келтирилган маълумотлар тўғрисидаги ахборот банкнинг 2017 йил 31 декабрь ҳолати бўйича ҳисоботи тўғрилиги ҳақидаги аудиторлик хулосасида бор.

Хизматлар лицензияланган.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ БОШҚАРУВИНИНГ
ҚАРОРИ

Тижорат банklarининг Ўзбекистон Республикаси Марказий банкида депозитга
ўтказиладиган мажбурий резервлари тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2018 йил 25 апрель куни
3002-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди.

Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги, «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 9 январдаги «Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 5296-сонли Фармони ва 2017 йил 13 сентябрдаги «Пул-кредит сиёсатини янада такомил-

лаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 3272-сонли Қарорига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Тижорат банklarининг Ўзбекистон Республикаси Марказий банкида депозитга ўтказиладиган мажбурий резервлари тўғрисидаги низом иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Мазкур қарор 2018 йил 1 июндан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки Раиси
Тошкент ш.,
2018 йил 31 март, 12/8-сон

М. НУРМУРАТОВ

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки Бошқарувининг
2018 йил 31 мартдаги 12/8-сонли қарорига
ИЛОВА

Тижорат банklarининг Ўзбекистон Республикаси Марказий банкида депозитга
ўтказиладиган мажбурий резервлари тўғрисидаги
НИЗОМ

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги, «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 9 январдаги «Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 5296-сонли Фармони ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 13 сентябрдаги «Пул-кредит сиёсатини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 3272-сонли Қарорига мувофиқ, тижорат банклари (бундан буён матнда – банклар деб юритилади) томонидан мажбурий резервларни ҳисоблаш ва Ўзбекистон Республикаси Марказий банкида (бундан буён матнда – Марказий банк деб юритилади) депозитга ўтказиш тартибини белгилайди.

1-Боб. Умумий қоидалар

1. Мазкур Низомда куйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:

мажбурий резервлар – банклар томонидан Марказий банкда алоҳида очилган ҳисобвараққа мажбурий тартибда миллий валюта ва чет эл валютасида депозитга ўтказилган пул маблағлари;

резерв шакллантириладиган мажбуриятлар – банklarнинг мазкур Низомнинг 1-илavasида рўйхати келтирилган миллий валюта ва чет эл валюталаридаги мажбуриятлари;

мажбурий резервлар нормативи – Марказий банк томонидан банкнинг резерв шакллантириладиган мажбуриятларига нисбатан ўрнатиладиган фоиз миқдори;

мажбурий резервларнинг норматив миқдори – банклар томонидан Марказий банкка ўтказилиши лозим бўлган мажбурий резервлар ҳажми. Мажбурий резервларнинг норматив миқдори резерв шаклланти-

риладиган мажбуриятларнинг ҳисоб-китоб давридаги ўртача миқдорига мажбурий резервлар нормативини кўпайтириш орқали ҳисобланади;

ўртачалаш коэффициентини – миллий валютадаги мажбурий резервлар норматив миқдорининг Марказий банкдаги вакиллик ҳисобварағида сақланадиган ўртачалаштирилган миқдорини аниқлашда фойдаланиладиган қиймати 0 дан 1 гача бўлган коэффициент;

мажбурий резервларнинг ўртачалаштирилган миқдори – банклар томонидан миллий валютадаги мажбурий резервларнинг норматив миқдорига нисбатан ўртачалаш коэффициентини қўллаш орқали ҳисобланган ҳамда банklarнинг Марказий банкдаги вакиллик ҳисобварақларида сақлаш даври мобайнида сақланиши лозим бўлган ўртача ҳисобдаги пул маблағларининг энг кам миқдори;

Марказий банкка ўтказилиши лозим бўлган мажбурий резерв маблағлари – мажбурий резервларнинг норматив миқдоридан чегириладиган маблағлар ҳамда мажбурий резервларнинг ўртачалаштирилган миқдори чегирилгандаги қолдиқ;

мажбурий резервларнинг ҳисоб-китоб даври – биринчи куни сешанбадан бошланиб, охири куни душанбада тугайдиган ўн тўрт календарь кунидан иборат бўлган мажбурий резервларни ҳисоблаш даври;

мажбурий резервларни сақлаш даври – биринчи куни пайшанбадан бошланиб, охири куни чоршанбада тугайдиган ўн тўрт календарь кунидан иборат бўлган мажбурий резервларни сақлаш даври.

2. Мажбурий резервлар нормативи ҳамда ўртачалаш коэффициентини Марказий банк Бошқаруви қарори билан ўрнатилади ва резерв шакллантириладиган мажбуриятларнинг тури, валютаси ва муддатига боғлиқ бўлади.

3. Бошқа банklarнинг депозитлари резерв шакллантириладиган мажбуриятлар таркибига киритилмайди.

4. Мажбурий резервлар бўйича банкларга фоизлар тўлаш ҳақидаги қарор Марказий банк Бошқаруви томонидан Марказий банкнинг Кредит қўмитаси тақлифига асосан республика иқтисодиётидаги вазият, банк тизимидаги ликвидлик ҳолати ва монетар сиёсатнинг асосий йўналишларидан келиб чиққан ҳолда қабул қилинади.

5. Банкларнинг бошқа давлатлар ҳудудига рўйхатга олинган бўлинмаларининг мажбурий резервларини ҳисоблаш ва депозитга ўтказиш ушбу давлатлар қонунчилигига мувофиқ амалга оширилади.

6. Миллий валютадаги мажбуриятлар бўйича мажбурий резервлар миллий валютада Марказий банкдаги резидент банкларнинг мажбурий резерв ҳисобварағига пул ўтказиш ёки Марказий банкдаги вакиллик ҳисобварағида ўрталаштирилган миқдорни ушлаб туриш орқали шакллантирилади.

Чет эл валютасидаги мажбуриятлар бўйича мажбурий резервлар чет эл валютасида Марказий банкдаги резидент банкларнинг мажбурий резерв ҳисобварағига пул ўтказиш орқали шакллантирилади.

7. Мажбурий резервларни сақлаш даврида миллий валютани чет эл валютасига, чет эл валютасини миллий валютага алмаштиришга рухсат этилмайди.

8. Чет эл валютасидаги маблағларни мажбурий резервларга депозитга ўтказиш АҚШ доллари, евро, Англия фунт стерлинги, Швейцария франки, Япония иенаси ва Хитой юанида ҳисоб-китоб даврининг охириг кунда амал қилган Марказий банкнинг расмий курси бўйича кросс курс асосида амалга оширилиши мумкин.

2-Боб. Мажбурий резервларни ҳисоблаш ва депозитга ўтказиш

9. Ҳар бир ҳисоб-китоб даврининг тугаши билан банклар томонидан ушбу Низомнинг 2-илловасига мувофиқ шаклда мазкур Низомнинг 3-илловасидаги услубий кўрсатмалар асосида Марказий банкка депозитга ўтказилиши лозим бўлган мажбурий резервлар миқдори ҳисобланади.

Марказий банкда депозитга ўтказилиши лозим бўлган мажбурий резервлар миқдори мажбурий резервлар нормативини резерв шакллантириладиган мажбуриятларнинг ҳисоб-китоб давридаги ўртача миқдорига кўпайтириш орқали ҳисобланади.

10. Резерв шакллантириладиган миллий валюта ёки чет эл валютасидаги мажбуриятларнинг ўртача миқдори ҳисоб-китоб даврининг ҳар бир куни учун резерв шакллантириладиган мажбуриятлар ҳисобварақларининг тегишли валютадаги қолдиқларини жамлаш ва ушбу суммани ҳисоб-китоб давридаги календарь кунлари сонига бўлиш орқали аниқланади.

Мажбурий резервларнинг норматив миқдоридан чегириладиган маблағларнинг ўртача миқдори ҳисоб-китоб даврининг ҳар бир куни учун чегириладиган ҳисобварақларининг тегишли валютадаги қолдиқларини жамлаш ва ушбу суммани ҳисоб-китоб давридаги календарь кунлари сонига бўлиш орқали ҳисобланади.

Байрам ва дам олиш кунлари учун ушбу кунлардан олдинги охириг иш кунининг резерв шакллантириладиган мажбуриятлар ҳисобварақларининг баланс қолдиқлари олинади.

11. Мажбурий резервлар ҳисоб-китобини Марказий банкка тақдим қилиш ва қўшимча равишда мажбурий резервлар ҳисобварағига депозитга ўтказиш лозим бўлган суммаларни ўтказиш банклар томонидан ҳисоб-

китоб даври тугаган кундан кейинги уч иш куни мобайнида амалга оширилади.

12. Мажбурий резервларга ортиқча маблағлар ўтказилганда, мажбурий резервлар ҳисоб-китоби тақдим этилган кундан кейинги икки иш куни мобайнида, ортиқча маблағлар Марказий банк томонидан банкка қайтарилади.

13. Мажбурий резервлар ҳисоб-китоби банклар томонидан Марказий банкка электрон почта орқали белгиланган тартибда электрон рақамли имзо билан имзоланган ҳолда йўлланадиган шарт.

14. Мажбурий резервлар ҳисоб-китоби ва тақдим қилинган ҳужжатларнинг мазкур Низом талабларига мувофиқлигини текшириш маълумотлар тўлиқлигини, арифметик ҳисоб-китобларнинг тўричилигини ҳамда ҳужжатларда қайд қилинган маълумотларнинг банкларнинг ҳисоб-китоб давридаги бухгалтерлик балансига мос келишини аниқлаш орқали амалга оширилади.

Ҳужжатларда яхлитлаш ва алмашув курси ўзгариши натижасида юзага келадиган фарқ бўлишига йўл қўйилади.

15. Кейинги сақлаш даври бошлангунига қадар банкларга Марказий банкка тақдим этилган ҳисоб-китоблар ва ҳужжатларга тузатишлар киритиш имконияти берилади. Тузатиш киритилган ҳисоб-китоблар билан бирга тегишли банк бошқарув раиси томонидан имзоланган тушунтириш хати тақдим этилади.

16. Марказий банкка ўтказилган мажбурий резерв маблағлари банкларда 10309 – «Ўзбекистон Республикаси Марказий банкидаги мажбурий резерв ҳисобварағи»да ва Марказий банкда 21312 – «Резидент банкларнинг мажбурий резерв ҳисобварағи»да юритилади.

Банкларнинг 10309 – «Ўзбекистон Республикаси Марказий банкидаги мажбурий резерв ҳисобварағи»даги қолдиқ Марказий банкдаги 21312 – «Резидент банкларнинг мажбурий резерв ҳисобварағи»даги маблағлар қолдиғига тенг бўлиши лозим.

3-Боб. Ўрталаш коэффициентини қўлланилганда мажбурий резервларни ҳисоб-китоб қилиш ва депозитга ўтказиш

17. Марказий банк томонидан ўрталаш коэффициентини қўллаш ҳуқуқи қуйидаги талабларга жавоб берадиган банкларга берилади:

мажбурий резервларни ҳисоб-китоб қилиш ва Марказий банкдаги депозитга ўтказиш тартибига риоя қилган; ўтган даврда мажбурий резервларнинг ўрталаштирилган миқдорини банкларнинг Марказий банкдаги вакиллик ҳисобварақларида сақлаш бўйича мажбуриятини бажарган.

Мазкур талабларга жавоб бермаган банкларга мажбурий резервлар миқдорига нисбатан ўрталаш коэффициентини қўллаш ҳуқуқи берилмайди.

18. Марказий банк томонидан банкларга мажбурий резервлар миқдорига нисбатан ўрталаш коэффициентини қўллаш ҳуқуқини бериш масаласи уларнинг мурожаатлари асосида уч иш кунда кўриб чиқилади ва банкка хабар берилади.

Ўрталаш коэффициентини қўллаш ҳуқуқи берилган ҳолларда мазкур ҳуқуқ кейинги сақлаш давридан бошлаб кучга киради.

19. Банклар томонидан мазкур Низомнинг 17-бандида кўрсатилган талаблар бажарилмаган тақдирда Марказий банк томонидан берилган ҳуқуқ бекор қилинади.

Мазкур ҳуқуқнинг қайта берилиши масаласи икки ойдан сўнгра Марказий банк томонидан банкнинг тегишли мурожаатномаси асосида қўриб чиқилади.

20. Марказий банкка ўтказилиши лозим бўлган мажбурий резерв маблағлари миқдори мажбурий резервларнинг норматив миқдоридан чегириладиган маблағлар ҳамда мажбурий резервларнинг ўрталаштирилган миқдорини айирган ҳолда аниқланади.

21. Мажбурий резервларни сақлаш даврида ўрталаш коэффициентини қўллаш ҳуқуқидан фойдаланиш учун банклар мажбурий резервларнинг ўрталаштирилган миқдорини ҳисоблайди ва Марказий банкка тақдим этади.

Мажбурий резервларнинг ўрталаштирилган миқдорини ҳисоблаш даври мажбурий резервларни ҳисоб-китоб даврига тенг бўлади.

22. Мажбурий резервларни сақлаш даврида банкларнинг Марказий банкдаги вакиллик ҳисобварақларидаги маблағларнинг ўртача қолдиғи мажбурий резервларнинг ўрталаштирилган миқдоридан кам бўлмаслиғи талаб этилади.

4-боб. Мажбурий резервларни қайта расмийлаштириш ва мажбурий резерв талабларини бажариш мажбуриятини тўхтатиш

23. Банкларнинг қўшиб юбориш, қўшиб олиш, бўлиш ва ажратиб чиқариш шаклида қайта ташкил этилган ҳолатларда мажбурий резервлар қайта расмийлаштирилади.

24. Банкни молиявий соғломлаштириш ва банкротлик ҳолатларида, унга вақтинчалик ташқи бошқарув тайинланганда, шунингдек, алоҳида банк операцияларини амалга ошириш ёки вакиллик ҳисобварағидаги маблағлардан фойдаланиш бўйича чекловлар ўрнатилганда мажбурий резервларни тартибга солиш амалиёти тўхтатилмайди.

25. Марказий банк томонидан банкнинг банк операцияларини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи лицензия-

си қақриб олинганда банкнинг мажбурий резервлар бўйича талабларни бажариш мажбурияти тўхтатилади.

5-боб. Банклар томонидан резерв талабларининг бажарилиши устидан назорат

26. Банклар томонидан мажбурий резерв талаблари бажарилиши устидан назоратни Марказий банк амалга оширади.

27. Мажбурий резервлар бўйича ҳисоб-китобларнинг ўз вақтида тақдим этилмаслиғи ёки уларнинг нотўғрилиғи, сақлаш даврида каюмадди қоплаш учун талаб этиладиган маблағларнинг ўтказилмаслиғи ва ўрталаштирилган мажбурий резервлар бўйича мажбуриятнинг бажарилмаслиғи мажбурий резерв талабларини бузилиши ҳисобланади.

28. Банклар томонидан мажбурий резерв талаблари ва мажбурий резервларнинг ўрталаштирилган миқдорини тўғри шакллантирилганлиғи банкларнинг баланс ҳисоботи асосида Марказий банк томонидан текшириб борилади.

6-боб. Яқини қодалар

29. Банк томонидан мазкур Низомда белгиланган талаблар бажарилмаган тақдирда Марказий банк томонидан қатъий тартибда мажбурий резервлар бўйича етишмаётган маблағлар ва мазкур маблағлар ҳажмига нисбатан қайта молиялаш ставкасининг икки бараваридан ошмайдиган миқдорда жарима ундирилади.

30. Марказий банк томонидан банкнинг банк операцияларини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи лицензияси қақриб олинган тақдирда Марказий банк уч кунлик муддатда банкнинг тугатиш комиссияси сўрономасига асосан банк мажбуриятлари бўйича ҳисоб-китобларни амалга ошириш учун Марказий банкда депозитга ўтказилган мажбурий резерв маблағларини банкнинг тугатиш комиссияси ҳисобварағига қайтарди.

Жадвал шаклидаги иловалар ҳужжатнинг асл нусхасида мавжуд.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ БОШҚАРУВИНИНГ ҚАРОРИ

**Тижорат банклари капиталининг монандлигига қўйиладиган талаблар тўғрисидаги
низомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида**

**Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2018 йил 25 апрель кунли
2693-3-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди.**

Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги ва «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Қонунлариға мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг 2015 йил 13 июндаги 14/3-сонли қарори (рўйхат рақами 2693, 2015 йил 6 июль)

(Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2015 й., 27-сон, 360-модда) билан тасдиқланган Тижорат банклари капиталининг монандлигига қўйиладиган талаблар тўғрисидаги низомига иловаға мувофиқ ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин.

2. Мазкур қарор расмий эълон қилинган кундан эътиборан бир ойдан кейин қучға қиради.

**Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки Раиси**
Тошкент ш.,
2018 йил 31 март, 12/21-сон

М. НУРМУРАТОВ

Тижорат банклари капиталининг монандлигига қўйиладиган талаблар тўғрисидаги низомга киритилаётган ўзгариш ва қўшимчалар

1. 2-банднинг ўининчи хатбоши қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«таваккалчилик даражаси паст бўлган мамлакатлар – «Standard & Poor's», «Fitch Ratings» ва «Moody's Investors Service» рейтинг компанияларининг инвестицион рейтинг баҳоларига ёки Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан тан олинадиган бошқа рейтинг компанияларининг ушбу баҳоларга тенг бўлган рейтинг баҳоларига эга мамлакатлар»;

2. Қуйидаги мазмундаги 21-банд билан тўлдирилсин:

«21. Мамлакат, банк ёки корхона «Standard & Poor's», «Fitch Ratings», «Moody's Investors Service» ҳамда Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан белгиланадиган бошқа рейтинг компанияларининг бир нечтаси томонидан берилган рейтинг баҳоларига эга бўлганда, ушбу низом ҳисоб-китобларида энг паст рейтинг баҳоси ҳисобга олинади.»

3. 11-бандда:

а) «а» кичик банд қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«а) банкнинг тўлиқ тўланган оддий акциялари ёки банк акциядорлик жамиятидан бошқа шаклда ташкил этилганда оддий акцияга тенглаштирилган воситалар. Бундай акциялар ёки воситалар қуйидаги шартларни қаноатлантириши лозим:

банк тугатилганда улар бўйича талаблар банкнинг барча талабларидан (депозиторлар ва банкнинг бошқа кредиторлари талаблари, субординар қарз, имтиёзли акциялар ва бошқалар) сўнг қондирилиши;

эгалари банк тугатилганда барча талаблар қондирилгандан сўнг банк ихтиёрида қоладиган активларнинг ўзларига тегишли улушга мувофиқ қисмини олиш ҳуқуқига эга бўлиши;

муддатсиз ва банкни тугатилишидан бошқа ҳолатларда тўлаб берилмаслиги, бундан қонун ҳужжатларида белгиланган қайта сотиб олиш ҳолатлари мустасно;

чиқарилишида банк уни қайта сотиб олиш ёки бекор қилиш бўйича ҳаракат қилмаслиги ҳамда қонуний ва шартномавий талаблар бундай ҳолатни келтириб чиқариш хусусиятларига эга бўлмаслиги;

эмитент ёки унга алоқадор шахслар томонидан кафолатланмаган ва таъминланмаган, шунингдек, банк тугатилган тақдирда ҳеч қандай шартнома билан унинг тўлаш навбати (субординацияси) ўзгартирилмаган бўлиши»;

б) «в» кичик бандда:

биринчи хатбоши «фойда» деган сўздан кейин «(зарар)» деган сўз билан тўлдирилсин;

иккинчи хатбоши «(текинга олинган мулклар (30905) ва» деган сўзлардан кейин «асосий воситалар ҳамда номоддий активларнинг» деган сўзлар билан тўлдирилсин; тўртинчи хатбоши қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«ўтган йиллардаги қопланмаган зарарлар ва жорий йил зарарлари»;

в) «г» ва «д» кичик бандлар қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«г) озчилик улуш эгаларининг банк йўғма балансига бирлашадиган корхоналардаги улушлари. Бу улуш шўъба корхоналари ҳисобварақлари банк молиявий ҳисоботларида бирлаштирилганда ва банк улуши бундай корхоналар капиталининг 100 фоиздан кам қисмини ташкил қилганда вужудга келади. Бунда ушбу улушлар мазкур банднинг «а» кичик банди иккинчи-олтинчи хатбошиларида белгиланган талабларга жавоб бериши лозим;

д) девальвация захираси. Бу захира сезиларли даражада миллий валютанинг қадрсизланишида (девальвация) банкнинг ўз мажбуриятларини қоплаш учун тақсимланмаган фойда ҳисобидан ажратилган маблағлардан шаклланади.»

4. 12-бандда:

«а» кичик банд қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«а) тўлиқ тўланган нокумулятив муддатсиз имтиёзли акциялар. Бундай акциялар қуйидаги шартларни қаноатлантириши лозим:

муайян сотиб олиш санаси ёки шартларига эга бўлмаслиги;

эгасининг хоҳишига кўра сотиб олинмаслиги;

банк тугатилганда уларга доир талаблар банк депозиторлари, кредиторлари ва субординар қарзлар бўйича талаблари бажарилгандан сўнг қондирилиши;

эмитент ёки унга алоқадор шахслар томонидан ушбу акциялар бошқа активларга кафолат ва таъминот сифатида қўйилмаган бўлиши;

банк акциядорлари умумий йўғилиши қарорига мувофиқ уларга доир дивидендлар тўланмаслиги мумкинлиги;

улар бўйича ўтган даврдаги олинмаган дивидендлар тўланмаслиги;

банк фақат Ўзбекистон Республикаси Марказий банкидан олдиндан олинган рухсати билан ва чиқарилганига 10 йилдан кам бўлмаган акциялар ва сотиб олинмаган суммани капиталнинг ўша тури ёки бошқа ундан юқориқ турига алмаштирилгандан сўнг ёхуд банк капиталининг монандлиги капиталга қўйилган минимал талабдан юқори эканлигини кўрсатгандан сўнг, уларни сотиб олиниши мумкинлиги»;

«в» кичик банд қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«в) I даражали қўшимча капиталга қўшилиш шартларига жавоб берувчи шўъба корхоналари томонидан чиқарилган ва учинчи шахслар ихтиёрида бўлган капиталга тенглаштирилган воситалар, шунингдек, мазкур Низомнинг 11-банди «г» кичик бандига киритилмаган озчилик улуш эгаларининг банк йўғма балансига бирлашадиган корхоналардаги улушлари.»

5. 14-банднинг «г» кичик банди қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«г) субординар қарз – бу банкнинг қарз мажбуриятлари шакли бўлиб, банк капиталини аниқлаш мақсадида ҳисоб-китоблардан сўнг I даражали капиталнинг учдан бир қисмидан ошмаслиги керак. II даражали капитал

таркибига кирувчи субординар қарз куйидаги талабларга жавоб бериши лозим:

гаров таъминотига эга бўлмаслиги;

банк тугатилаётганда ушбу мажбуриятлар бўйича талаблар депозиторлар ва банкнинг бошқа кредиторлари талаблари қондирилганидан сўнг амалга оширилиши;

бошланғич тўлов муддати 5 йилдан кейин бўлиши;

қарздор банк ёки унга алоқадор шахслар томонидан бошқа активларга кафолат ва таъминот сифатида қўйилмаган, шунингдек, банк тугатилган тақдирда ҳеч қандай шартнома билан унинг тўлаш навбати (субординацияси) ўзгартирилмаган, яъни банк депозиторлари ва кредиторлари талабларига тенглаштирилмаган бўлиши;

муддатидан аввал Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг рухсати билан қайтарилиши.

Субординар қарзни банкнинг II даражали капитали сифатида тан олиш куйидаги тартибда амалга оширилади:

бошланғич тўлов муддати етиб келгунга қадар 5 йилдан ошган муддатда – тўлиқ ҳажмда;

бошланғич тўлов муддатидан олдинги 5 йил давомида:

1-йилда – субординар қарз қолдигининг 80 фоизи;

2-йилда – субординар қарз қолдигининг 60 фоизи;

3-йилда – субординар қарз қолдигининг 40 фоизи;

4-йилда – субординар қарз қолдигининг 20 фоизи;

5-йилда – 0».

6. 16-бандда:

биринчи хатбошиси куйидаги тахрирда баён этилсин: «16. I даражали асосий капиталдан куйидагилар чегирилади»;

бешинчи хатбоши чиқариб ташлансин.

7. 20-бандда:

учинчи хатбоши «ҳисобварақларидаги» деган сўзлардан кейин «миллий валютадаги» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

куйидаги мазмундаги олтинчи хатбоши билан тўлдирилсин:

«банкнинг Халқаро валюта фонди ва Жаҳон банки гуруҳи (Халқаро тикланиш ва тараққиёт банки, Халқаро молия коорпорацияси, Халқаро инвестицияларни кафолатлаш агентлиги, Халқаро тараққиёт ассоциацияси) ҳамда Осие тараққиёт банки, Осие инфраструктура инвестиция банки, Европа тикланиш ва тараққиёт банки, Европа инвестиция банки, Европа инвестиция жамғармаси, Исломо тараққиёт банки, Европа Кенгашининг тараққиёт банкларига нисбатан талаблари, шунингдек, бу ташкилотлар томонидан кафолатланган банк активлари»;

олтинчи хатбоши еттинчи хатбоши деб ҳисоблансин; еттинчи хатбоши куйидаги тахрирда баён этилсин: «мазкур Низомнинг 16-бандида келтирилган активлар.».

8. 21 ва 22-бандлар куйидаги тахрирда баён этилсин: «21. Минимал таваккалчилик даражасига эга активлар (таваккалчилик даражаси 20 фоиз) куйидагиларни ўз ичига олади:

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг вакиллик ва захира ҳисобварақларидаги чет эл валюта-сидига маблағлар;

«Standard & Poor's», «Fitch Ratings» ва «Moody's Investors Service» компанияларининг мос равиш-

да А, А ва А2 рейтинг даражасидан кам бўлмаган ёки Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан тан олинадиган бошқа рейтинг компанияларининг ушбу баҳо даражасига тенг бўлган рейтинг баҳоларига эга, таваккалчилик даражаси паст бўлган мамлакатларда рўйхатга олинган банкларга қўйилган барча талаблар, шу жумладан, қарзлар ва пул бозори воситалари, шунингдек, ушбу банклар томонидан чиқарилган қимматли қозғолар билан таъминланган бошқа барча активлар;

жорий бозор қийматида баҳоланган ва халқаро молия институтлари томонидан муомаллага чиқарилган қимматли қозғолар билан таъминланган активлар ва уларнинг қисмлари;

банкнинг таваккалчилик даражаси паст бўлган мамлакатларга кирмаган мамлакатларнинг миллий валюталарига деноминация қилинган ва миллий валютадаги мажбуриятлар билан қопланган, ушбу мамлакатлар Ҳукуматлари ва Марказий банкларига нисбатан талаблари;

жорий бозор қийматида баҳоланган ва Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ёки таваккалчилик даражаси паст бўлган мамлакатлар Ҳукуматлари томонидан эмиссия қилинган ёки кафолатланган қимматли қозғолар кўринишидаги гаров билан таъминланган ёки кафолатланган активлар, уларнинг қисмлари ва балансдан ташқари мажбуриятлар. Қимматли қозғолар банк тасарруфида бўлиши ва белгиланган тартибга мувофиқ унга берилиши лозим. Кафолатлар тўғридан-тўғри ва ҳеч қандай шартларсиз, яъни уларни қўллашни чекловчи бирон-бир қўшимча шартларни ўзида қамраб олмаган бўлиши керак; ўтказиш жараёнидаги пул ҳужжатлари (жумладан, йўлдаги нақд пуллар).

22. Ўртача таваккалчилик даражасига эга активлар (таваккалчилик даражаси 50 фоиз) куйидагиларни ўз ичига олади:

«Standard & Poor's», «Fitch Ratings» ва «Moody's Investors Service» компанияларининг мос равишда BBB-, BBB- ва Baa3 рейтинг даражасидан кам бўлмаган ёки Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан белгиланадиган бошқа рейтинг компанияларининг ушбу баҳо даражасига тенг бўлган рейтинг баҳоларига эга, таваккалчилик даражаси паст бўлган мамлакатларда рўйхатга олинган банкларга қўйилган барча талаблар, шу жумладан, қарзлар ва пул бозори воситалари, шунингдек, ушбу банклар томонидан чиқарилган қимматли қозғолар билан таъминланган бошқа барча активлар;

жисмоний шахслар билан оилга уй-жой сотиб олиш ёки куриш учун берилган ва дастлабки гаров (гаров предметига эгалик қилишнинг имтиёзли ҳуқуқи) сифатида сотиб олинаётган ёки қурилаётган уй-жой билан таъминланган кредитлар. Бунда кредит миқдорининг гаров қийматига нисбати 60 фоиздан ошмаслиги керак.».

9. 33-банднинг тўртинчи хатбошиси куйидаги тахрирда баён этилсин:

«Яппи даромад = (фоизли даромадлар – фоизли харажатлар) + (фоизсиз даромадлар – фоизсиз харажатлар).».

10. 35-банд куйидаги мазмундаги хатбоши билан тўлдирилсин:

«Капиталнинг консервация буфери таваккалчиликни ҳисобга олган ҳолдаги барча активларнинг

3,0 фоизи сифатли I даражали капитал бўлишини ҳисобга олган ҳолда K2 коэффиценти 2017 йилнинг 1 январидан 0,095 (9,5 фоиз) ва 2019 йилнинг 1 январидан 0,10 (10,0 фоиз) миқдоридан кам бўлмаслиги лозим.».

11. 36-банд куйидаги тахрирда баён этилсин:

«36. I даражали асосий капиталнинг монандлик коэффиценти K3 = I даражали асосий капитал/ТАУС сифатида аниқланиб, унинг энг кичик миқдори 0,075 (7,5 фоиз)дан кам бўлмаслиги керак.

2019 йил 1 январдан бошлаб K3 нинг энг кичик даражасини 0,08 (8,0 фоиз) миқдоридан кам бўлмаслиги лозим.».

12. 38-банднинг иккинчи хатбошиси куйидаги тахрирда баён этилсин:

«K4 = I даражали капитал / (Умумий активлар + мазкур Низомнинг 5 ва 6-бобларидаги активлар – мазкур Низомнинг 16-бандида келтирилган активлар). Левераж коэффицентининг энг кичик даражаси 0,06 (6 фоиз)га тенг.».

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ БОШҚАРУВИНИНГ
ҚАРОРИ**

«Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан банклар ва уларнинг филиалларида инспекция (текшириш) ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарорга ўзгартиришлар киритиш тўғрисида

*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2018 йил 26 апрель куни
2217-2-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди.*

Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги ва «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Қонунлари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 9 январдаги «Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 5296-сонли Фармонига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Марказий бан-

**Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки Раиси**
Тошкент ш.,
2018 йил 17 март, 9/14-сон

М. НУРМУРАТОВ

*Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки Бошқарувининг
2018 йил 17 мартдаги 9/14-сонли қарорига
ИЛОВА*

«Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан банклар ва уларнинг филиалларида инспекция (текшириш) ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарорга киритилаётган ўзгартиришлар

1. Қарор муқаддимаси куйидаги тахрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги, «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Қонунлари мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви қарор қилади.».

2. Низомда:

а) муқаддима куйидаги тахрирда баён этилсин:

«Мазкур Низом Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги ва «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти-нинг 2010 йил 26 ноябрдаги ПҚ-1438-сон «2011-2015 йилларда республика молия-банк тизимини янада ислоҳ қилиш ва барқарорлигини ошириш ҳамда юқори халқаро рейтинг кўрсаткичларига эришишнинг устувор йўналишлари тўғрисида»ги

Қарорига мувофиқ, Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки (бундан буён матнда Марказий банк деб юритилади) томонидан банклар ва уларнинг филиалларида инспекция (текширув) ўтказиш тартибини белгилайди.»;

б) 9-банд куйидаги тахрирда баён этилсин:

«9. Банкларда комплекс инспекция (текшириш) масофадан назорат қилиш натижаларидан келиб чиқиб, Марказий банкнинг Банк назорати кўмитаси қарорига асосан ўтказилади.»;

в) 38-банднинг тўртинчи хатбошиси куйидаги тахрирда баён этилсин:

«Марказий банкнинг текшириш ўтказувчи таркибий тузилмасига маълумот учун.»;

г) 39-банднинг тўртинчи хатбошиси куйидаги тахрирда баён этилсин:

«Марказий банкнинг текшириш ўтказувчи таркибий тузилмасига маълумот учун.».

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ БОШҚАРУВИНИНГ
ҚАРОРИ

Давлат қисқа муддатли облигациялари бозорида дилерлик вазифаларини бажаришга доир шартномалар тузиш тартибига ўзгартиришлар киритиш тўғрисида

**Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2018 йил 26 апрель куни
525-8-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди.**

Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги Қонуни ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 9 январдаги ПФ-5296-сонли «Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони га мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви ҚАРОР ҚИЛАДИ:

**Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки Раиси**
Тошкент ш.,
2018 йил 16 апрель, 48-В-8-сон

1. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви томонидан 1997 йил 4 октябрда 48В-сон билан тасдиқланган Давлат қисқа муддатли облигациялари бозорида дилерлик вазифаларини бажаришга доир шартномалар тузиш тартибига (рўйхат рақами 525, 1998 йил 9 ноябрь) иловага мувофиқ ўзгартиришлар киритилсин.

2. Мазкур қарор расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

М. НУРМУРАТОВ

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки Бошқарувининг
2018 йил 16 апрелдаги 48-В-8-сонли қарорига
ИЛОВА

Давлат қисқа муддатли облигациялари бозорида дилерлик вазифаларини бажаришга доир шартномалар тузиш тартибига киритилаётган ўзгартиришлар

1. 1.2-банддаги, 3.1-банднинг биринчи хатбошидаги ва 5.6-банддаги «Монетар сиёсат департаментига» деган сўзлар «Монетар операциялар департаментига» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

2. 4.1-банддаги «Монетар сиёсат департаментининг» деган сўзлар «Монетар операциялар департаментининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

3. 4.2-бандда:
биринчи хатбошидаги «Монетар сиёсат департаменти» деган сўзлар «Монетар операциялар департаменти» деган сўзлар билан алмаштирилсин;
иккинчи хатбошидаги «Кредит ташкилотлари фаоли-

ятини лицензиялаш ва тартибга солиш департаментига» деган сўзлар «Кредит ташкилотлари пруденциал назорати департаментига» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

4. 5.4 ва 5.5-бандлардаги «Монетар сиёсат департаменти» деган сўзлар «Монетар операциялар департаменти» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

5. 4-илованинг 2-бандидаги «Монетар сиёсат департаментининг» деган сўзлар «Монетар операциялар департаментининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

6. Мазкур ўзгартиришлар Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан келишилган.

**Ўзбекистон Республикаси
Молия вазири**
2018 йил 16 апрель

Д. КУЧКАРОВ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ БОШҚАРУВИНИНГ
ҚАРОРИ

«Банк кассаларидаги нақд пул қолдиқларига лимитлар белгилаш ва уларга риоя этилишини назорат қилиш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарор, шунингдек, унга ўзгартиришлар ва қўшимчани ўз кучини йўқотган деб топиш ҳақида

**Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2018 йил 1 май куни
1598-3-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди.**

Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги Қонуни ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 9 январдаги «Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 5296-сонли Фармони га мувофиқ,

**Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки Раиси**
Тошкент ш.,
2018 йил 24 февраль, 7/15-сон

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви қарор қилади:

1. Айрим идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар иловага мувофиқ ўз кучини йўқотган деб топилсин.

2. Мазкур қарор расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

М. НУРМУРАТОВ

Ўз кучини йўқотган деб топилаётган идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар рўйхати

1. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви 2006 йил 14 июлдаги 16/7-сонли «Банк кассаларидаги нақд пул қолдиқларига лимитлар белгилаш ва уларга риоя этилишини назорат қилиш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарори (рўйхат рақами 1598, 2006 йил 21 июль) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2006 й., 28-29-сон, 287-модда).

2. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви 2008 йил 12 апрелдаги 9/2-сонли «Банк кассаларидаги нақд пул қолдиқларига лимитлар белгилаш ва уларга риоя этилишини назорат қилиш тартиби

тўғрисидаги низомга қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш ҳақида»ги қарори (рўйхат рақами 1598-1, 2008 йил 23 апрель) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 й., 17-сон, 142-модда).

3. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви 2009 йил 18 январдаги 1/2-сонли «Банк кассаларидаги нақд пул қолдиқларига лимитлар белгилаш ва уларга риоя этилишини назорат қилиш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартиришлар киритиш ҳақида»ги қарори (рўйхат рақами 1598-2, 2009 йил 28 январь) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2009 й., 5-сон, 48-модда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ БОШҚАРУВИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикасида банклар томонидан нақд пул муомаласига доир ишларни ташкил этиш тўғрисидаги йўриқномани тасдиқлаш ҳақида Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2018 йил 1 май куни 3003-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди

Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги Қонуни, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 9 январдаги «Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 5296-сонли Фармони ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 12 сентябрдаги «Республика банк тизимини янада ривожлантириш ва барқарорлигини ошириш чора-тад-

бирлари тўғрисида»ги 3270-сонли Қарорига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикасида банклар томонидан нақд пул муомаласига доир ишларни ташкил этиш тўғрисидаги йўриқнома иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Мазкур қарор расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки Раиси

Тошкент ш.,
2018 йил 24 февраль, 7/14-сон

М. НУРМУРАТОВ

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки Бошқаруви
2018 йил 24 февралдаги 7/14-сонли қарорига
ИЛОВА

Ўзбекистон Республикасида банклар томонидан нақд пул муомаласига доир ишларни ташкил этиш тўғрисидаги ЙЎРИҚНОМА

Мазкур йўриқнома Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги, «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Қонуни, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 9 январдаги «Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 5296-сонли Фармони ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 12 сентябрдаги «Республика банк тизимини янада ривожлантириш ва барқарорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 3270-сонли Қарорига мувофиқ, Ўзбекистон Республикасида банклар томонидан нақд пул муомаласига доир ишларни ташкил этиш тартибини белгилайди.

1-боб. Умумий қондалар

1. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ҳудудларда нақд пулларнинг захирасини шакллантириш ҳамда муомалага чиқарилмаган нақд пулларни сақлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки-

нинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри бўйича Бош бошқармаларида (бундан буён матнда Бош бошқармалар деб юритилади) захира жамғармаларини ташкил этади.

2. Тижорат банклари ва уларнинг филиаллари (бундан буён матнда банклар деб юритилади) мижозларнинг нақд пулларга бўлган талабини ўз вақтида қондириш учун мажбурий тартибда айланма кассаларини, шунингдек нақд пуллар захирасини ташкил этадилар.

3. Ушбу йўриқномада қуйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:

нақд пуллар – Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан муомалага киритилган банкнотлар ва тангалар;

нақд пул муомаласи – товар ва хизматлар учун, шунингдек аҳоли, ҳўжалик юритувчи субъектлар ва банклар ўртасидаги ҳисоб-китобларни амалга оширишда банкнот ва танга кўринишида нақд пулларнинг узлуксиз ҳаракати;

минимал лимит – банкларда нақд пул захираси қолдигининг куйи чегараси бўйича белгиланадиган меъёр;

максимал лимит – Бош бошқармалар ҲҚКМ-китоб касса марказлари (бундан буён матнда ҲҚКМ деб юритилади) ҳамда банклар айланма кассаларида кун охирида қолиши мумкин бўлган нақд пул қолдигининг энг юқори чегарасини белгилайдиган меъёр;

нақд пулларнинг захира жамғармаси – тегишли ҳудуддаги банкларни етарли миқдорда нақд пуллар билан таъминлаш мақсадида Бош бошқармаларда ташкил этилган банкнотлар ва тангаларнинг захираси;

нақд пул захираси – аҳоли ва ҳўжалик юритувчи субъектларнинг нақд пулга бўлган талабларини ўз вақтида ва тўлиқ қондирилишини таъминлаш мақсадида банкларда ташкил этилган банкнот ва тангаларнинг захираси;

нақд пуллар кирими – банк кассаларига банкнот ва танга кўринишидаги нақд пулларни тегишли ҳужжатлар асосида қабул қилиниши;

нақд пуллар чиқими – банк кассаларидан банкнот ва танга кўринишидаги нақд пулларни тегишли ҳужжатлар асосида чиқим қилиниши;

мадад пуллари – банкларнинг айланма кассаларини Бош бошқармаларнинг ҲҚКМ айланма кассаларидаги, зарур ҳолларда захира жамғармаларидаги нақд пуллар ҳисобидан таъминлаш;

касса рамзлари – банк кассалари орқали нақд пулларнинг кириш манбаларини ва чиқими мақсадлари бўйича таҳлил қилиш, шунингдек, банклараро нақд пуллар ҳаракатини акс эттиришда фойдаланиладиган рамзлар тўплами.

2-боб. Нақд пул муомаласини ташкил этиш

4. Банклар нақд пул муомаласининг ҳолатини мунтазам равишда ўрганадилар ва таҳлил қиладилар, шунингдек, аҳоли ва ҳўжалик юритувчи субъектларнинг нақд пулга бўлган талабларини ўз вақтида қондирилишини таъминлайдилар.

5. Банклар:

банк кассаларида амалга оширилган нақд пулларнинг кириш ва чиқим амалиётларини таҳлил қилишда Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви томонидан тасдиқланадиган касса рамзларидан фойдаланадилар;

банк кассаларига кириш қилинган нақд пулларни филиаллар, мижозлар ва кириш манбалари бўйича доимий равишда мониторинг қилиб борадилар;

нақд пуллар захирасини ташкил этадилар ва зарур бўлганда улардан фойдаланадилар;

мижозларнинг нақд пулга бўлган талабларини амалга ошириш учун банк кассаларида нақд пулларни етарли миқдорда бўлишини таъминлаш чораларини кўрадилар.

6. Ҳўжалик юритувчи субъектлар нақд пул тушумларини банкка топшириш тартиби ва муддатини ҳамда иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар учун нақд пулларни банк кассасидан олиш муддатини, шунингдек, ўз кассасида кун охирида қолиши мумкин бўлган нақд пул қолдигига лимитни белгилаш бўйича ҳар йилнинг январь ойи мобайнида, янги ҳисобварақ очган мижозлар кейинги ойдан кечикмасдан, мазкур йўриқноманинг 1-иловасидаги ҳисоб-китоб маълумотномасини икки нусxada тўлдирган ҳолда хизмат кўрсатувчи банкка тақдим этадилар.

Банк томонидан ушбу ҳисоб-китоб маълумотнома-си ҳўжалик юритувчи субъект раҳбари билан биргаликда келишилган ҳолда тўлдирилгандан сўнг банк муҳри

босилиб, ушбу маълумотноманинг бир нусхаси ҳўжалик юритувчи субъектга қайтарилади ва иккинчи нусхаси банкнинг нақд пул муомаласи бўлими (масъул ходим)да ҳар йил учун алоҳида тарзда йиғиб борилади.

Мазкур ҳисоб-китоб маълумотномасининг алмаши-ниши ҳўжалик юритувчи субъект ва банк ўртасида элек-трон шаклда амалга оширилиши ҳам мумкин.

7. Банклар нақд пул муомаласининг ҳолатини ҳамда бу ҳолатни тавсифловчи кўрсаткичларни таҳлил қилиш асосида нақд пулларнинг банк кассаларига келиб ту-шиши, аҳоли ва ҳўжалик юритувчи субъектларнинг нақд пулга бўлган талабларини ўз вақтида қондиришга қаратилган таклифларни ишлаб чиқишлари ҳамда маҳаллий давлат ҳокимияти органларига киритишлари мумкин.

8. Бош бошқармалар зиммасига тегишли ҳудудда нақд пул муомаласига доир ишларни ташкил этиш ҳамда банкларнинг бу борадаги фаолиятини монито-ринг қилган ҳолда мувофиқлаштириш ва тартибга солиш вазифаси юклатилади.

9. Бош бошқармалар:

тегишли ҳудудда нақд пул муомаласига доир ишлар-ни ташкил этадилар ва уни самарали тарзда амалга оширилишини таъминлайдилар;

тегишли ҳудудда нақд пул муомаласининг ҳолатини ўрганадилар, банкларнинг касса айланмаларини, шунингдек, нақд пул муомаласининг ҳолатини тавсифловчи кўрсаткичларни жамлайдилар ва таҳлил қиладилар, нақд пул муомаласини тартибга солишга ва банкларнинг фаолиятида аниқланган қоидабузарликларни бартараф этишга доир кўрсатмалар берадилар;

зарур ҳолларда нақд пулларни банк кассаларига келиб тушиши ва нақд пулдаги тўловларни белгиланган муддатларда тўланиши бўйича асосланган таклифларни тайёрлаб, маҳаллий давлат бошқаруви органлари муҳокамасига киритадилар;

тегишли ҳудуддаги аҳоли ва ҳўжалик юритувчи субъ-ектларнинг нақд пулга бўлган талабини ўз вақтида қондирилишини таъминлаш мақсадида банклар ўртасида нақд пулларни қайта тақсимлайдилар.

3-боб. Банк кассаларидаги нақд пул қолдиқларига лимитлар белгилаш ва уларга рояя этилишини назорат қилиш

10. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида банклар айланма кассаларига ва нақд пуллар захирасига ҳамда Бош бошқармаларнинг ҲҚКМ айланма кассаларига ва нақд пулларнинг захира жамғармаларига нақд пуллар қолдиқлари бўйича лимитлар белгиланиши шарт.

11. Банклар айланма кассаларидаги нақд пуллар қолдигининг максимал лимитлари ва нақд пуллар захи-расининг минимал лимитлари – Бош бошқармалар томо-нидан банклар билан биргаликда ўрнатилади ва зарури-ятга кўра ўзгартирилиши мумкин.

Айланма кассадаги нақд пуллар қолдигига мак-симал лимит – кун охирида банк айланма кассасида қолиши мумкин бўлган нақд пул қолдиги суммасига нис-батан кейинги иш куни эрталаб ўз фаолиятини белги-ланган тартибда давом эттиришлари учун зарур бўлган миқдорда ўрнатилади.

Нақд пулларнинг захираси бўйича минимал лимит мижозларнинг нақд пул маблагларига бўлган икки кунлик эҳтиёжлари доирасида ўрнатилади.

Бош бошқармалар ва банклар белгиланган нақд пул таҳлилларининг энг кам миқдорини иш ҳақи, пен-сия, стипендия ва ижтимоий нафақалар миқдорининг

ўзгаришдан келиб чиққан ҳолда, мутаносиб равишда ўзгартириб боради.

12. Бош бошқармалар ҲҚКМ айланма кассаларидаги нақд пуллар қолдигига ва нақд пуллар заҳира жамғармаларига лимитлар — Марказий банк томонидан, ҳар бир ҳудуднинг ўзига хос хусусиятлари инобатга олинган ҳолда белгиланади ва лозим бўлган тақдирда ўзгартирилади.

13. Кун охирига айланма кассада қолаётган нақд пуллар қолдиқ суммаси — банк айланма кассаси қолдигига ўрнатилган лимитдан ошмаслиги лозим.

Банклар айланма кассалари учун белгиланган лимитдан ортиқча пуллар, нақд пуллар заҳирасига, ҲҚКМ айланма кассасидаги лимитдан ортиқча пуллар эса нақд пуллар заҳира фондига шу кунги ўтказилиши шарт.

14. Банк кассаларидаги нақд пул қолдиқларига лимитлар ўрнатиш, уларни ўзгартириш ва унга риоя этилишига доир барча ёзишма, топшириқ ва кўрсатмалар фақат «Хизмат доирасида фойдаланиш учун» устхати қўйилган ҳолда ва ушбу ҳужжатлар билан ишлаш қоидаларига риоя қилган ҳолда амалга оширилади.

15. Банк кассаларидаги нақд пуллар қолдиқларига белгиланган лимитларга риоя этилиши Марказий банкнинг Нақд пул муомаласини ташкил этиш департаменти ва Бош бошқармалар томонидан баланс маълумотлари асосида мониторинг қилиб борилади.

16. Банк кассаларидаги нақд пул қолдиқларига ўрнатилган лимитларга доир маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва улардан фойдаланишда Ўзбекистон Республикасининг «Банк сирини тўғрисида»ги Қонуни талабларга қатъий амал қилиниши лозим.

4-БОБ. Ҳўжалик юритувчи субъект кассасидаги нақд пуллар қолдигига лимит ўрнатиш ва нақд пул тушумларини банк кассаларига топшириш

17. Ҳўжалик юритувчи субъектлар ўз кассаларида кассадаги нақд пул қолдиқлари лимити доирасида нақд пулларга эга бўлишлари мумкин. Ҳўжалик юритувчи субъектлар кассасидаги нақд пуллар қолдигига лимит ўрнатиш тартиби фақат банкларда ўзининг алоҳида депозит ҳисобварағига, шунингдек, кассасига эга бўлган Ҳўжалик юритувчи субъектларга тааллуққилдир.

Ҳўжалик юритувчи субъектлар кассасидаги нақд пуллар қолдигига лимит ҳар йили миқдорини банкка тақдим этган мазкур Йўриқноманинг 1-иловасидаги ҳисоб-китоб маълумотномасига асосан банклар томонидан Ҳўжалик юритувчи субъектлар билан келишилган ҳолда, нақд пул айланмаси ва уларнинг ишлаш шароитини ҳисобга олган ҳолда ўрнатилади.

18. Ҳўжалик юритувчи субъектлар кассасидаги нақд пуллар қолдигига лимитлар куйидаги тартибда белгиланади:

доимий нақд пул тушумига эга ва тушум пулларини ҳар ш кун охирида банкка топшириши лозим бўлган Ҳўжалик юритувчи субъектлар учун — кейинги иш кунини эрталаб ўз фаолиятини белгиланган тартибда давом эттиришлари учун зарур бўлган миқдорда (инкассация хизмати кечки ташрифидан сўнг кассага кириш қилинган нақд пуллар ўрнатилган лимитга киритилмайди);

нақд пул тушумларини кейинги иш кунинида банкка топшириши лозим бўлган Ҳўжалик юритувчи субъектлар учун — ўртача бир кунлик нақд пул тушумидан ортиқ бўлмаган миқдорда;

нақд пул тушумларини бир неча кунда бир марта топшириш ҳуқуқига эга бўлган Ҳўжалик юритувчи субъектлар учун — бир кунлик ўртача тушум суммаси ва уни

банкка топшириши бўйича белгиланган муддатни инобатга олган ҳолда;

доимий нақд пул тушумига эга бўлмаган Ҳўжалик юритувчи субъектлар учун — ўртача кунлик нақд пул харажатлари доирасида (иш ҳақи, вақтинчалик ишга лаёқатсизлик бўйича нафақа, муқофот пули, стипендия ва бошқа ижтимоий тўловлар учун харажатлардан ташқари).

Қишлоқ Ҳўжалиги маҳсулотларини тайёрловчи ва қайта ишловчи Ҳўжалик юритувчи субъектлар кассаларидаги нақд пуллар қолдигига ўрнатилган лимитга аҳолидан қишлоқ Ҳўжалиги маҳсулотларини харид қилиш мақсадида банкдан олинган нақд пуллар киритилмайди.

19. Муқтақил балансга ва банкда алоҳида депозит ҳисобварағига эга бўлган бўлинмалари ўз ичига оловчи Ҳўжалик юритувчи субъектлар кассаси қолдигига лимит ўрнатишда, ушбу таркибий бўлинмалар кассасидаги қолдиқлар ҳам инобатга олиниши лозим.

Бундай Ҳўжалик юритувчи субъектларга ўрнатилган касса қолдиги лимити, унинг таркибий бўлинмаларига, ушбу Ҳўжалик юритувчи субъект раҳбарининг буйруғига асосан етказилади.

20. Ҳўжалик юритувчи субъект жойлашган ҳудуддан ташқарида фаолият юритувчи алоҳида балансга ва депозит ҳисобварағига эга бўлган ваколатхоналари, филиаллари ва бошқа алоҳида бўлинмалари кассаларидаги нақд пуллар қолдиқларига лимит, ушбу таркибий бўлинмаларнинг тегишли депозит ҳисобварақларига хизмат кўрсатувчи банклар томонидан белгиланади.

Ҳўжалик юритувчи субъектнинг банкларда бир неча депозит ҳисобварақлари мавжуд бўлган тақдирда, унинг кассасидаги нақд пуллар қолдигига лимит, Ҳўжалик юритувчи субъектнинг асосий талаб қилиб олингунча депозит ҳисобварағига хизмат кўрсатувчи банк томонидан ўрнатилади. Шундан сўнг, Ҳўжалик юритувчи субъект кассасидаги нақд пуллар қолдигига лимит белгиланганлиги тўғрисидаги хабарномани унинг бошқа депозит ҳисобварақлари очилган банкларга жўнатади.

21. Мазкур Йўриқноманинг 1-иловасидаги ҳисоб-китоб маълумотномасини банкка тақдим этмаган Ҳўжалик юритувчи субъектларнинг касса қолдиги лимити «нолга тенг» ва банкка топширилмаган нақд пуллари «лимитдан ортиқча нақд пуллар» деб ҳисобланади.

22. Зарур ҳолларда Ҳўжалик юритувчи субъект кассасидаги нақд пуллар қолдигига ўрнатилган лимит суммаси йил давомида қайта кўриб чиқиши мумкин. Касса айланмалари суммаси катта бўлмаган, савдо фаолияти билан шугулланувчи Ҳўжалик юритувчи субъектлари кассасида кун охирида қоладиган нақд пуллар лимити, бундай Ҳўжалик юритувчи субъектлари раҳбарларининг розилиғи билан банк томонидан 2 йилга тасдиқланиши мумкин.

23. Ҳўжалик юритувчи субъектлар ўз кассаларида нақд пулларни белгиланган лимитлардан ортиқча миқдорда фақат ўз ходимларига иш ҳақи ва унга тенглаштирилган (нафақа, пенсия, стипендия ва бошқа ижтимоий) тўловларни тўлаш учун банкдан олинган кунни қўшиб ҳисоблаган ҳолда, 3 иш кунидан ортиқ бўлмаган муддат мобайнида сақлаш ҳуқуқига эга. Ушбу муддат тугагач, банкдан олинган ва белгиланган мақсад учун ишлатилмаган нақд пуллар банк кассаларига қайтарилиши лозим.

Ҳўжалик юритувчи субъектларига қутилаётган келгуси харажатлар учун белгиланган лимитдан ортиқ нақд пулларни ўз кассаларида йиғиб, тўллаб туришга рухсат этилмайди.

24. Кун охирида ҳўжалик юритувчи субъектлари кассаларидаги нақд пуллар қолдиғи хизмат кўрсатувчи банк томонидан ўрнатилган лимитдан ошмаслиғи лозим. Ҳўжалик юритувчи субъектлари кассасидаги нақд пуллар қолдиғининг лимитдан ортиқча қисми, банклардаги ўз депозит ҳисобварағига кирим қилиш учун топширилиши шарт.

25. Ҳўжалик юритувчи субъектлар нақд пул тушумларини банклардаги депозит ҳисобварақларига кирим қилиш учун:

Банкнинг айланма кассасига, мини-банк кассасига ва махсус кассасига қонунчиликда белгиланган тартибда; банкка топшириш учун инкассаторларга; кейинчалик инкассаторлар орқали банкка топшириш учун ҳўжалик юритувчи субъектлар ҳузуридаги бирлашган кассаларга топширишлари мумкин.

26. Нақд пул тушумларини топшириш муддатлари ва тартиблари банклар томонидан ҳўжалик юритувчи субъект раҳбари билан келишилган ҳолда мазкур Ўйриқноманинг 1-иловасидаги мижознинг ҳисоб-китоб маълумотномани асосида белгиланади.

27. Банклар ҳўжалик юритувчи субъектлар томонидан нақд пул тушумларини ўз вақтида топширилишини доимий равишда мониторинг қилиб борадилар.

28. Нақд пул тушумларини инкассация хизмати орқали топширадиган ҳўжалик юритувчи субъектлар бўйича ҳар кун инкассация бўлими банкнинг нақд пул муомаласи бўлими (масъул ходим)га нақд пул тушумларини топширмаган ҳўжалик юритувчи субъектлар тўғрисидаги маълумотномани тақдим этади.

29. Банкнинг нақд пул муомаласи бўлими (масъул ходим) нақд пул тушумига эга бўлган ҳўжалик юритувчи субъектлар томонидан нақд пул тушумларини инкассация хизматиға ёки топширишнинг бошқа усуллари орқали банк кассасига топширмаганлигининг сабабини ўрганиб боради.

5-боб. Банк кассаларидан мижозларга нақд пул берилишини ташкил этиш

30. Аҳолига ва барча ҳўжалик юритувчи субъектларига банк кассаларидан нақд пуллари бериш, уларнинг банкдаги депозит ҳисобварақларидаги маблағлари доирасида, касса ҳужжатларида кўрсатилган мақсадлар учун амалга оширилади.

Қонунчиликда белгиланган ҳолларда аҳолига ва ҳўжалик юритувчи субъектларга уларнинг банкдаги ссуда ҳисобварақларидан нақд пуллар берилиши мумкин.

Банклар аҳолига ва ҳўжалик юритувчи субъектларига нақд пуллари уларнинг биринчи талаби бўйича узлуксиз тарзда чиқим қилиб берилишини таъминлайдилар.

Бунда, банк кассаларидан мижозларга нақд пуллари чиқим қилиш, устувор равишда иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар, пенсия, нафақа, стипендия, хизмат сафари харажатлари учун, шунингдек аҳоли омонатларини қайтариш ва унга ҳисобланган фоизларни тўлаш учун амалга оширилади.

31. Ҳўжалик юритувчи субъектларга, шу жумладан, бюджет ташкилотларига иш ҳақи ва унга тенглаштирилган, бошқа ижтимоий тўловлар, стипендиялар учун нақд пуллари, уларнинг жамоа шартномалари ёки бошқа локал меъёрий ҳужжатларга асосан ҳамда хизмат кўрсатувчи банк билан келишилган муддатларда, банк кассаларидан олган ҳолда тўлайдилар.

32. Ҳўжалик юритувчи субъектларга иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар учун банк кассаларидан нақд пуллари бериш муддатларини келишиш вақтида,

банклар томонидан ойдаги барча кунларга нақд пуллари олувчи мижозларни (улар банк кассасидан оладиган нақд пуллар суммаларини) имкон қадар бир текисда тақсимлаш зарурлигини ҳисобга олиниши лозим.

33. Банклар нақд пуллар захирасини тартибга солиш ҳамда мижозларнинг нақд пулга бўлган талабларини ўз вақтида ва тўлиқ қондирилишига эришиш учун ҳар ойда мазкур Ўйриқноманинг 2-иловасига мувофиқ «Иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловларга банк кассаларидан нақд пуллари бериш календарини» тузадилар.

Календарда ҳўжалик юритувчи субъектларига нақд пуллари беришнинг келишилган муддатлари ва бериладиган нақд пулларнинг аниқ миқдори ойма-ой қўйиб борилади.

Бунда, ойдаги барча кунлар, шу жумладан иш кунидан ташқари кунлар (дам олиш ва байрам кунлари) бўйича ҳам иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар имкон қадар тенг тақсимлаб чиқилиши лозим.

«Иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловларга банк кассаларидан нақд пуллари бериш календарига» банк кассасидан иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар учун бериладиган нақд пулларнинг барча суммаси киритилади. Календарга ҳўжалик юритувчи субъектлар ходимларига почта алоқа корхоналари орқали, шунингдек, банклардаги жисмоний шахсларнинг омонат ёки банк пластик карта ҳисобварақларига пул маблағларини нақд пулсиз ҳисоб-китоблар орқали ўтказиладиган тўловларнинг суммалари киритилмайди.

Ҳўжалик юритувчи субъектларга иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловларни тўлаш учун нақд пуллар банк кассасига нақд пул тушуми ҳолатидан келиб чиқиб календарда белгиланган муддатдан олдин берилиши мумкин.

34. Бош бошқармаларнинг ҲҚКМ қонун ҳужжатларига мувофиқ, белгиланган мижозларга нақд пуллари, улар билан келишилган муддатда ҳамда тегишли тўлов ҳужжати асосида берилади.

35. Иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар, ижтимоий тўловлар, стипендияларни тўлаш муддатлари дам олиш ёки байрам кунларига тўғри келиб қолганида ушбу тўловларни тўлаш учун банклар томонидан ҳўжалик юритувчи субъектларга бир кун олдин нақд пуллар берилади.

Ҳўжалик юритувчи субъект ўз ходимлари билан меҳнат шартномасини бекор қилаётганида ёки уларнинг ходимлари меҳнат таътилига чиқаётганида, штатдан (рўйхатдан) ташқари ходимлар билан ҳисоб-китоблар амалга оширилаётганида, шунингдек хизмат сафари учун харажатлар банклар томонидан ушбу ҳўжалик юритувчи субъектларга нақд пуллар календарда белгилаб қўйилган муддатлардан қатъи назар берилади.

36. Бош бошқармалар тегишли ҳудудда иш ҳақи, пенсия, стипендия, нафақа ва бошқа ижтимоий тўловларни тўлашни аҳволини доимий равишда таҳлил қилиб, банклар томонидан ҳўжалик юритувчи субъектларнинг депозит ҳисобварақларидаги иш ҳақи, пенсия, стипендия, нафақа ва бошқа ижтимоий тўловлар учун зарур бўлган маблағлари доирасида ўз вақтида нақд пул билан таъминланишини мониторинг қилиб борадилар.

37. Амалга оширилган мониторинг натижасида банклар томонидан иш ҳақи ва ижтимоий тўловларни нақд пуллар билан таъминлашда кечикиш ёки узилишлар мавжудлиғи аниқланса, Бош бошқармалар белгиланган тартибда тегишли ҳудуддаги банклар билан бирга нақд пуллари қайта тақсимлаш, шунингдек, Бош

бошқармалардан банкларга мадад пулларини ажратиш чораларини кўрадилар.

6-боб. Бош бошқармалар томонидан банкларни нақд пуллар билан таъминлаш

38. Банклар томонидан нақд пулларни мижозларга бериш, биринчи навбатда банкларнинг айланма кассасидаги нақд пуллар, шунингдек нақд пуллар захираси ҳисобидан амалга оширилади.

Банклар мижозларининг нақд пулларга бўлган талабларини ўз кассаларида мавжуд бўлган ва барча манбалардан тушиши кутилаётган тушумлари ҳисобидан қондириш чораларини кўришлари лозим.

Банклар мижозларининг нақд пулларга бўлган талабини қондириш учун ҳар куни нақд пуллар айланмасини, жумладан кассадаги нақд пуллар, шунингдек нақд пуллар захирасини кун давомида тушиши кутилаётган нақд пул тушумлари нақд пулдаги харажатларни амалга ошириш учун етарлигини таҳлил қилиб борадилар.

39. Агарда, банк кассасидаги нақд пуллар қолдиги ва ўзининг қулик нақд пул тушумлари кун давомида амалга оширилиши лозим бўлган нақд пулдаги чиқимларни қоплашга етарли эмаслиги аниқланса, у ҳолда банк ўз айланма кассасига мадад пулларини олиш учун олдиндан Бош бошқармаларга мазкур Йўриқноманинг 3-иловасига мувофиқ буюртма беради.

40. Бош бошқармалар:

тегишли ҳудуддаги банклардан мадад пули олиш бўйича келиб тушган буюртмаларини ўрганиб, таҳлил қилиб чиқади;

банк айланма кассасига талаб қилинаётган мадад пуллари суммаси ва айланма кассаларни нақд пуллар билан таъминлашга рухсат беришни ҳисобга олиш учун 4-иловада келтирилган қайдномадан фойдаланилади (ушбу қайднома асосида банкларга мадад пулларини етказиш учун тегишли фармойиш тайёрланади);

тегишли ҳудуддаги банклар ўртасида нақд пулларни қайта тақсимлаш ёки Бош бошқармалар ҲҚКМ айланма кассасидаги нақд пуллар ҳисобидан тижорат банкларини нақд пулга бўлган талабларини қондириш бўйича тезкор чораларни кўради.

41. Банклар айланма кассаларини нақд пуллар билан таъминлаш банкларнинг вакиллик ҳисобварағидаги маблағлар доирасида, зарур ҳолларда Бош бошқармаларнинг ҲҚКМ захира жамғармаларидаги нақд пуллардан фойдаланган ҳолда, чекланмаган миқдорда амалга оширилади.

42. Бош бошқармалар ўзининг ҲҚКМдаги айланма кассасини зарур ҳолларда Марказий банкнинг захира жамғармасидаги нақд пуллар билан тўлдиришга рухсат сўраб, Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига махсус дастур орқали телеграмма билан буюртма беради.

Мазкур телеграмма Бош бошқарма бошлиғи томонидан имзоланиб, Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг Нақд пул муомаласини ташкил этиш департаментига юборилади.

Бош бошқармаларнинг ҲҚКМ айланма кассасини Марказий банкнинг захира жамғармасидаги нақд пуллар билан таъминлашга рухсат берилишини сўраб жўнатилган телеграммада қуйидагилар кўрсатилади:

дастлабки учта белги Бош бошқарманинг айланма кассасига нақд пул бериш ҳақида охириги марта олинган рухсатнома рақамининг охириги учта рақамига, охириги иккита рақами эса телеграмманинг тартиб рақамига

мувофиқ бешта белгидан иборат назорат рақами (телеграммаларга ҳар йили янгиланадиган тартиб рақамлари қўйилади);

айланма кассани захира жамғармасидаги нақд пуллар билан таъминлашга рухсат сўраб берилган буюртма (кодли сўз билан);

айланма касса таъминлаш учун зарур бўлган нақд пул суммаси (кодли сўз билан).

43. Бош бошқармаларнинг ҲҚКМ айланма кассасини нақд пуллар билан таъминлашга рухсат сўраш, тегишли ҳудуддаги тижорат банкларидан келиб тушган буюртмалар ҳам ҳисобга олинган ҳолда амалга оширадилар.

44. Бош бошқармаларнинг ҲҚКМ айланма кассасини Марказий банкнинг захира жамғармасидаги нақд пул билан таъминлаш бўйича рухсатнома, буйруқ асосида Марказий банкнинг захира жамғармаларини тасаруф этиш ваколати берилган Марказий банк Раисининг ўринбосари томонидан имзоланади ва махсус дастур орқали юборилади.

45. Бош бошқармаларнинг ҲҚКМ айланма кассасидан банкларнинг айланма кассаларига мадад пулларини етказиб бериш, Бош бошқармалар фармойишига асосан, инкассация хизмати томонидан амалга оширилади.

46. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Нақд пул муомаласини ташкил этиш департаменти Бош бошқармаларнинг ҲҚКМ айланма кассасини мадад пуллар билан таъминлаш бўйича олинган буюртмалар ва берилган рухсатномалар ҳисоб-китобларини юритадилар.

Бош бошқармаларнинг ҲҚКМ айланма кассасини нақд пуллар билан таъминлаш учун сўралаётган буюртмалар ва берилаётган рухсатномалар ҳисобини юртиш учун мазкур Йўриқноманинг 5-иловасига мувофиқ қайдномадан фойдаланилади.

7-боб. Бош бошқармалар томонидан тегишли ҳудуддаги банклар ўртасида нақд пулларни қайта тақсимлаш

47. Тегишли ҳудуддаги банкларни нақд пулга бўлган талабларини ўз вақтида қондириш мақсадида нақд пулларни банклар ўртасида қайта тақсимланиши Бош бошқармалар томонидан амалга оширилади.

48. Банклар, айланма кассасидаги ва нақд пуллар захирасидаги қолдиқлари, шунингдек, қулик нақд пул тушумлари кун давомида амалга оширилиши лозим бўлган нақд пулдаги чиқимларни қоплашдан ортиб қолган ҳолларда, нақд пулларни 10198 – «Марказий банкка топшириладиган нақд пуллар захираси» ҳисобварағига кирим қилади.

49. Банкларнинг 10198 – «Марказий банкка топшириладиган нақд пуллар захираси» ҳисобварағида қолдиқлардан келиб чиққан ҳолда Бош бошқармаларнинг тегишли фармойишларига асосан эҳтиёждан ортиқча нақд пуллар ҲҚКМга ёки нақд пул сўраб буюртма берган банкларга жўнатилади.

50. Банклардан нақд пулларни Бош бошқармаларнинг ҲҚКМ айланма кассасига олиб келиш ёки қайта тақсимлаш ҳисобига бошқа банкларга етказиб бериш Бош бошқармалар фармойишига асосан, инкассация хизмати томонидан амалга оширилади.

8-боб. Якуний қонда

51. Мазкур Йўриқнома талабларининг бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавобгарликка тортилади.

Жадвал шаклидаги шловалар ҳужжатнинг асл нусхасида мавжуд.

МЕНЕЖМЕНТ

Шартнома мақомини ссуда ҳисобварағи орқали белгилаш ҳамда электрон тарзда юриштишнинг методикаси

Кредит, лизинг ва факторинг шартномасини тузиш Ўзбекистон Республикасининг «Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-ҳуқуқий базаси тўғрисида»ги Қонуни ва «Фуқаролик кодекси»да келтирилган талаблар доирасида тузилади.

Кредит шартномаси тузилгач, «Тижорат банкларида активлар сифатини таснифлаш ва активлар бўйича эҳтимолий йўқотишларни қоплаш учун захиралар шакллантириш ҳамда улардан фойдаланиш тартиби тўғрисидаги НИЗОМ»га мувофиқ таснифланиши, эҳтимолий йўқотишлар захирасини шакллантириш тартиби келтирилган.

Шунингдек, мамлакатимиз банкларида кредитлаш операциялари бухгалтерия ҳисобининг амалдаги 1435-сонли «Тижорат банкларида кредитларнинг бухгалтерия ҳисобини юриштиш тартиби тўғрисидаги Низомига» мувофиқ юритилади.

Банкларда бухгалтерия ҳисоби ва ҳисобварақларининг юриштиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2004 йил 13 августда 773-4-сон билан рўйхатга олинган «Ўзбекистон Республикаси тижорат банкларида бухгалтерия ҳисоби ҳисобварақлари режаси»га мувофиқ амалга оширилади.

Шартнома бўйича мажбуриятлар бажарилишининг аҳоли уларга тегишли бухгалтерия ҳисобварақлари орқали ўрганилади. Бу эса, ўз-ўзидан бухгалтерия ҳисобварақлари режаси билан шартноманинг мақомини боғлиқлигига олиб келади. Шартноманинг мақоми бўйича шу шартномага тегишли қайси ҳисобварақларда қолдиқ бўлишини электрон белгилаш ва автоматлаштирилган тарзда юриштилиши йўлга қўйиш иш самардорлиги ошишига олиб келади. Яъни, 42-электрон ҳамда 62- амалдаги электрон маълумотномалари ўзаро кесишмасининг назарияси келтирилади.

Баланс ҳисобварағи 20 та хоналик бўлиб, шундан биринчи 5 тасига нисбатан юритилади.

Ссуда шартномалари тегишли 13 турдаги баланс ҳисобварағидан иборат. Улардан 3 таси шартнома фоизларига, қолган 10 таси эса шартнома асосий қарздорлигига тегишлидир.

Ўз навбатида, ссуда шартномасига тегишли 13 турдаги баланс ҳисобварақлари бўйича комбинацион 15 ҳолатдаги шартнома мақомлари (42-маълумотнома) мавжуд.

Жумладан, улар фойдаланилмаган, муддатли, муддати ўтган, суд жараёнидаги, шартлари қайта кўрилган, қисман муддати ўтган, қисман шартлари қайта кўрилган, ҳисобдан чиқарилган, фоиз қарздорлиги мавжуд, муддати узайтирилган, қисман муддати ўтган ҳамда шартлари қайта кўрилган, шартнома тузган банки тугатилган, таъминот объекти

эчилиши кутилаётган ва сўндирилган шартнома мақомларидан иборатдир.

Имзоланган шартномаларнинг маблаг ажратилмаган ҳоллардаги шартнома фойдаланилмаган мақомида бўлади. Ушбу шартнома мақоми шартнома имзоланган ва пул чиққан кунлари ўртасида фарқлар узага келган даврларда фойдаланилиши мақсадга мувофиқдир. Фойдаланилмаган шартнома мақомида балансга фақатгина гаров ҳужжатлари кирими кузатилади.

Шартноманинг ҳаракат занжири бўйича фойдаланилмаган шартнома мақомидан фақатгина **муддатли шартнома** мақомига ўтиши мумкин. Чунки, шартнома тузилгандан сўнг маблагларнинг ажратилиши билан муддатли (лизинг, факторинг) шартнома мақоми сифатида баҳоланади. Муддатли шартнома мақомида ўзига тегишли ҳисобварақларнинг муддатлисида қолдиқ бўлиши шарт. Бундан ташқари, муддати ўтган, шартлари қайта кўрилган, суд жараёнидаги, ҳисобдан чиқарилган, 16701 ва 16703-баланс ҳисобварақларида қолдиқнинг бўлиши тақиқланади. Шунингдек, муддатли шартнома мақомидан кейингина бошқа шартнома мақомига ўтказилиши мантиқан асослидир.

Муддати ўтган шартнома мақомида муддати ўтган ссуда ҳисобварақлари ва улар бўйича эҳтимолий йўқотишлар захираси ҳисобварағида қолдиқлар бўлиши шарт. Чунки, муддати ўтган кредитларга эҳтимолий йўқотишлар захираси шакллантирилиши табиий ҳолдир. Бироқ, муддатли, шартлари қайта кўрилган, суд жараёнидаги, ҳисобдан чиқарилган баланс ҳисобварақларида қолдиқ бўлиши тақиқланади. Шартнома муддати келгунга қадар шартноманинг муддати узайтирилиши асослидир. Муддати ўтган шартнома мақомидаги тўлиқ муддати ўтмаган шартномаларда муаммоли мажбуриятлар сўндирилгандан кейингина муддатли мақомга ўтказилишига йўл қўйилиши мумкин.

Суд жараёнидаги шартнома мақомида суд жараёнидаги ва кўрилиши мумкин бўлган зарарларни қоплаш захираси ҳисобварағида қолдиқларнинг бўлиши шарт. Бироқ, муддатли, муддати ўтган, шартлари қайта кўрилган, ҳисобдан чиқарилган, 16309, 16377 баланс ҳисобварақларида

қолдиқнинг бўлиши етарлидир. Ушбу шартнома мақомидаги ҳамма ҳолатларда фойдаланилишининг ўзи ҳам иқтисодий жиҳатдан ноўриндир. Чунки, амалдаги иқтисодий меъёрларда фоиз қарзининг асосий қарздан олдин ундирилиши таъкидланган.

Муддати узайтирилган шартнома мақомида шартлари қайта кўрилган ва кўрилиши мумкин бўлган зарарларни қоплаш захираси билан баланс ҳисобварағида қолдиқларнинг бўлиши шарт. Бироқ, муддатли, муддати ўтган, суд жараёнидаги, ҳисобдан чиқарилган, факторинг дисконти баланс ҳисобварақларида қолдиқларнинг бўлиши тақиқланади. Муддати узайтирилган ва шартлари қайта кўрилган шартнома мақомлари мазмунан бир турдаги ҳисобварақларида акс эттирилади. Уларни фарқи, бирида фақатгина муддати узайтирилган ва иккинчисида эса муддати узайтирилгандан бошқа ҳолатлар акс эттирилади. Бир мазмундаги икки шартнома мақомининг мавжудлиги таҳлил жараёнида муддати узайтирилган ссуда ҳисобварағидаги сумманинг қанча қисми шартнома муддати узайтирилганлигини аниқлаш имконини беради. Қисқа муддатли шартномалар муддатининг узайтирилиши орқали узоқ муддатли шартномаларга айланиши кузатилади. Бироқ, у шартлари қайта кўрилган қисқа муддатли кредит ҳисобварағига олинди. Шу ўринда, муддатини узайтириш бўйича имтиёзлар шартнома муддати келгунга қадар қўллаш мақсадга мувофиқдир.

Муддат узайтирилгандан қисман муддати ўтган шартнома мақомида муддати ўтган, шартлари қайта кўрилган ва кўрилиши мумкин бўлган зарарларни қоплаш захираси ҳисобварағида қолдиқларнинг бўлиши шарт. Бироқ, муддатли, суд жараёнидаги, ҳисобдан чиқарилган ва 11195 баланс ҳисобварақларида қолдиқларнинг бўлиши ноўриндир. Муддати узайтирилган шартноманинг муддатли даврида такроран шартнома муддатини узайтириш мумкин.

Муддатлидан қисман муддати ўтган ва шартлари қайта кўрилган шартнома мақомида муддатли, муддати ўтган ва шартлари қайта кўрилган ҳамда кўрилиши мумкин бўлган зарарларни қоплаш захираси билан баланс ҳисобварақларида қолдиқларнинг бўлиши шарт. Бироқ, суд жараёнидаги, ҳисобдан чиқарилган, факторинг дисконти баланс ҳисобварақларида қолдиқларнинг бўлиши тақиқланади. Ушбу шартнома мақоми биров мураккаб тарзда бўлса, уларнинг таҳлили жараёнида кўплаб яхши хулосаларни олиш имконини яратади. Чунки, бир вақтнинг ўзида муаммолининг икки турида ва муддатли баланс ҳисобварағида қолдиқларнинг мавжудлиги шартнома ҳолатини таснифлашда катта ёрдам беради.

Собир ЮНУСОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Марказий банкнинг
Ички аудит департаменти
бош мутахассиси.

Фоиз қарздорлиги мавжуд шартнома мақомида фақатгина ҳисобланган фоиз, муддати ўтган фоиз, 91501, 91503 баланс ҳисобварақларида

Finance.uz хабар қилади

Замонавий хизматлар кўрғазмаси

Пойтахтимиздаги «Кўрғазма савдо маркази» мажмуида «Интернет, коммуникация, ахборот – InterCOM-2018» АКТга оид илк миллий кўрғазма ташкил этилди.

Унда телеканаллар ва интернет провайдерлар, нашриётлар, электрон тижорат вакиллари, банк ва турли ташкилотлар АКТга доир ўз кўрғазмалари билан иштирок этди. Кўрғазмада бошқа ташкилотлар қатори акциядорлик-тижорат Халқ банки ҳам ўзининг энг янги технологиялари ва хизматларини намойиш қилди.

– Банкимиз АКТни кенг қўллаган ҳолда, замонавий банк хизматларини кўрсатиш

борасида қатор ишларни амалга ошириб келмоқда, – дейди **АТ Халқ банкининг Ахборот технологиялари бўлими бошлиғи Фарруҳ Абдуллаев**. – Жумладан, нафақат шаҳар ва туманларда, балки қишлоқ жойларда, маҳаллаларда филиаллар, махсус кассалар, жамғарма ва сайёр кассалар ташкил этилиб, замонавий технологиялар воситасида аҳолига банк хизматлари кўрсатмоқда. Кейинги йилларда тизимда «Интернет-банкнинг» ва «Мобиль-банкнинг» тизимлари жорий этилгани банк фаолияти самарадорлигини ошириш билан бирга, мижоз учун ҳам қўшимча қулайликлар яратаяпти. Гап шундаки, мижоз ўз ҳисобварағи бўйича амалиётларни банкка бормасдан, хоҳлаган жой ва исталган

вақтда интернет орқали бажариши, яъни ҳисобварағидаги маблағларни ўтказиши, уларнинг ҳолати, маблағнинг келиб тушиши, тўловларнинг акс этишига доир маълумотларни олиши мумкин. Шу билан бирга, Халқ банки томонидан «Xalq Mobile» мобиль-банкнинг иловаси ишлаб чиқилган бўлиб, унинг қатор қулайликлари мавжуд. Бу борада ҳали яна қатор янгиликлар киритишни ният қилганмиз.

Шунингдек, кўрғазмада давлат ташкилотлари ҳам жорий этилаётган янги электрон хизматлари билан қатнашди. Бу ҳақда Давлат солиқ қўмитаси бош инспектори Акмал Ҳайдаров шундай дейди:

– Бугун қўмита тизимида замонавий хизматларни жорий этиш, аҳоли ва тадбиркорлар

учун қатор қулайликлар яратиш юзасидан тинимсиз ишлари олиб борилмоқда. Айни кунда эса тизимда аҳолига АКТ орқали 35 турдан ортиқ электрон хизмат кўрсатилмоқда. Кўрғазмада махсус янги стендларимиз билан иштирок этдик. Жумладан, аҳолига қулайлик яратиш мақсадида солиқ инфокиосклари жорий этилмоқда. Бу ўз навбатида, аҳоли гавжум масканларда, давлат хизматлари марказида ўрнатилиб, улар орқали солиқ тизими

оид барча хизматларни амалга ошириш мумкин. Бундан фойдаланиш учун фақат электрон калит олинса kifоя. Ҳар қандай пайтда ўз шахсий электрон кабинетига кириб, солиқ тизимига оид барча ишларни бажариш имконияти мавжуд. Шунингдек, йил охиригача электрон мулоқот тизимини йўлга қўйишни ҳамда мобиль хизмат турларини жорий этиш ҳам кўзда тутилмоқда. Айни кунда бу борада жадал ишлар олиб борилаётир.

Бобур МУҲАММАДИЕВ.

Мижозларга тушлик учун танаффуссиз хизмат кўрсатилади

«Трастбанк» хусусий акциядорлик банкида мижозларга хизмат кўрсатиш сифатини ошириш мақсадида жорий йилнинг 1 июнидан бошлаб банкнинг республикамиз бўйлаб барча филиаллари ва мини-банкларида тушликсиз фаолият кўрсатиш жорий қилинмоқда.

Янги иш тартиби тушликсиз фаолият кўрсатиш

Эслатиб ўтаем, бугунги кунда «Трастбанк» ХАБнинг Наманган, Андижон, Термиз, Самарқанд, Фарғона, Қарши шаҳарларида ҳамда пойтахтимизнинг Чилонзор, Яқсарой, Мирзо Улуғбек ва Шайхонтоҳур туманларида жойлашган жами 10 та филиали ва 54 та мини-банк орқали банк хизматлари кўрсатилмоқда.

Муассаса мамлакатимиз молия бозоридаги барқарор ривожланиб келаётган хусусий банклардан бири бўлиб, унинг 2017 йил якунлари бўйича кредит фаолияти «Anhor-Reyting» рейтинг агентлиги томонидан «Барқарор» прогнози билан миллий шкала – «uzA+» даражасида қайта тасдиқланди.

Бекзод АКРОМОВ.

Мамлакатимизда «Ҳалол туризм»га кенг ўрин бериладими?

Мамлакатимизга кириб келаётган «ҳалол» ёрлиқли озиқ-овқат маҳсулотларига қизиқиш кун сайин ортиб бормоқда. Ўз навбатида, бу борада хизматларга эътибор кучайиб, яқин-яқиндан «ҳалол туризм» атамаси ҳам қўлланила бошлади.

Давлатимиз раҳбари раҳнамолигида туризм соҳасини ривожлантириш, айниқса, зиёрат туризми салоҳиятини кенгайтириш юзасидан олиб борилаётган саъй-ҳаракатлар саёҳатчиларнинг Ўзбекистонга бўлган қизиқишини янада оширди.

Қайд этиш жоиз, ҳам тарихий, ҳам тил ва маданият жиҳатидан Ўзбекистонга энг яқин мамлакат Туркиядир. Шу боис йилига минглаб ўзбекистонлик сайёҳлар бу кўҳна мамлакатга сафар уюштирадilar. Туркияда туризм минтақадаги бошқа давлатларга қараганда анча ривожланган, айниқса, «ҳалол туризм».

40 йилдан буён нафақат Туркия, балки дунёнинг турли мамлакатларида кўплаб соҳаларда йирик лойиҳаларни амалга ошириб келаётган «Ortadogu Grup» компанияси «Ҳалол туризм» стандартларига тўла жавоб берадиган «Wome Deluxe» оилавий меҳмонхонаси ва «Nisantasi» шифохонаси хизматлари билан тилга тушган.

Ҳўш, нега айнан «Wome Deluxe» меҳмонхонаси? Анталия шаҳрида жойлашган меҳмонхона ва шифохонада юқорида санаб ўтилган жиҳатларга алоҳида эътибор қаратилади. У ерда эрақлар ва аёллар учун

алоҳида ҳовузлар, оилавий ҳордиқ чиқариш объектлари, болалар учун ўйингоҳлар мавжуд. Ўзбекистонга бўлаётган қизиқиш, сайёҳлар оқимининг асосий қисми муслулмон мамлакатлариданлигини ҳисобга олган ҳолда ушбу амалиёт Ўзбекистонда ҳам қўлланила бошласа, хусусан, «ҳалол туризм» ривожлантирилса, мамлакатнинг келгусидаги туризм салоҳияти учун муҳим аҳамият касб этади.

– Президентлар **Режеп Таййип Эрдоғон** ва **Шавкат Мирзиёев** ўртасида ўтказилган учрашувлар икки мамлакат ўртасидаги муносабатларда янги саҳифа очди, қардошлик алоқалари янада мустаҳкамланди, – дейди «Ortadogu Grup» компанияси вакили **Масуд Мендерес Карабоға**. – Ўзбекистонликлар Туркия шаҳарлари **Истанбул**, **Анталия** ва **Бодрум**ни қанчалик яхши кўрсалар, Туркияда ҳам **Самарқанд**, **Бухоро** ва **Хива** каби шаҳарларингизни севувчилар миллионлаб топилади. Биз Ўзбекистонни ота юртимиз деб биламиз ва унинг туризм соҳасида ҳам ривожланишига ўз ҳиссамизни қўшиш истагини бор. Шу боис Ўзбекистонга ўз амалиётимизни таништиргани, тажриба алмашгани келдик.

МАЪЛУМОТ. 2017 йилда «ҳалол туризм» бўйича «Crescent Rating» ташкилоти томонидан тузилган рейтингда Ўзбекистон 28-погонани эгаллаган. Биринчи ўнликдан эса Малайзия, Индонезия, Марокаш ва Туркия мамлакатлари ўрин олган.

Назира МАВЛОНОВА.

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

АХБОРОТ-ТАҲЛИЛИЙ ГАЗЕТА

ҲАМКОРЛАРИМИЗ ВА МУАССИС

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки

«Norma Hamkor» МЧЖ

«Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖ

БОШ МУҲАРРИР

А.Н. НАЗАРОВ

Нашр учун масъул

З.М. ЭРНАЗАРОВА

ЧОП ЭТИШГА ТАЙЁРЛОВЧИ

«Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖ

ДИРЕКТОР

Р.Л. ВАЛИЕВ

Газета таҳририятнинг техник
ускуналарида саҳифаланди.

АХБОРОТ КУМАГИ

ЎЗА, «Туркистон-пресс» НАА

ТАҲРИРИЯТ МАЗИЛИ:

100060, Тошкент ш.,

Шахрисабз кўчаси, 23-уй.

e-mail: info@banknews.uz,

www.banknews.uz

Реклама ва эълонлар учун

232-45-32 телефони

орқали мурожаат қилинг.

Факс: 232-43-98.

Нашр индекси – 102.

Таҳририятнинг фақат ёзма розилиги билан «Банк ахборотномаси»да эълон қилинган материалларни кўчириб босишга ижозат берилади. Қўлғамалар тақриз қилинмайди ва қайтарилмайди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2012 йил 10 январда 0065-тартиб рақами билан рўйхатга олинган.

Газета ҳафтада бир марта пайшанба кунини чиқади.

Буюртма № г 589.
Адади 5058 нусха.

Нархи шартнома асосида.
Газета А3 ҳажмида, 3 шартли босма табоқда чоп этилди.

Босишга рўхсат этилди: 30.05.2018 й., 9.00.
1 2 3 4 5 6